

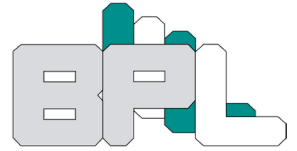
Beroepspensioenfonds
Loodsen

Resultaten risicopreferentie-onderzoek 2025

Inhoud

1. Samenvatting
2. Opzet onderzoek
3. Respons
4. Resultaten
 - A. Kwalitatief
 - B. Kwantitatief
5. Beleidsinzicht
6. Zekerheid uitkomsten
7. Lifecycles en relatieve risicoaversie

1. Samenvatting

Samenvatting

Onderzoeksperiode:

25 maart t/m 25 april 25

Response rate:

27,8% van de totale populatie 86,0% van de respondenten heeft de vragenlijst voltooid

Onderzoeksmethode:

Online vragenlijst met de Pensioenmeter

Gemiddelde invultijd:

17 minuten

Aantal vragen:

- Algemeen: 2
- Risicohouding: 14-16
- Beleidsinzicht: 2

Begrijpelijkheid:

We zien van de respondenten consistentie in de antwoorden en weinig opmerkingen over de begrijpelijkheid van de vragenlijst

Samenvatting

Algemeen

Resultaten en conclusies

Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (hierna, BPL) heeft een risicopreferentieonderzoek uitgevoerd. Het doel van het onderzoek is om de risicohouding van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden vast te stellen.

Hieronder treft u puntsgewijs de belangrijkste uitgangspunten aan:

- In totaal zijn 1.378 (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden benaderd. Dit heeft geleid tot 384 respondenten die het onderzoek volledig hebben ingevuld, een respons van 27,9%. De resultaten van de expartners zijn niet gebruikt in het onderzoek.
- Het onderzoek bestaat uit een vragenlijst met 18-20 vragen, zowel kwalitatief als kwantitatief (waaronder de Pensioenmeter). De Pensioenmeter heeft betrekking op de gehele risicopreferentie (risicotolerantie en risicodraagvlak).
- Over het algemeen zien we bij de beantwoording van vragen tussen de diverse leeftijdscohorten, statussen en inkomenscohorten geen onlogische uitschieters. We zien bijvoorbeeld niet dat het jongste leeftijdscohort een vraag veel defensiever beantwoordt dan de overige leeftijdscohorten.
- De respondenten geven 'logische' antwoorden op de verschillende vragen. Zij beantwoorden soortgelijke vragen niet heel anders.
- Het aantal slapers dat heeft gereageerd is te klein om afzonderlijk te analyseren: van de zes slapers in het fonds vulde slechts één persoon de vragenlijst in. Daarom nemen we diens antwoorden mee bij de actieve deelnemers en trekken we geen aparte conclusies voor de slapers.

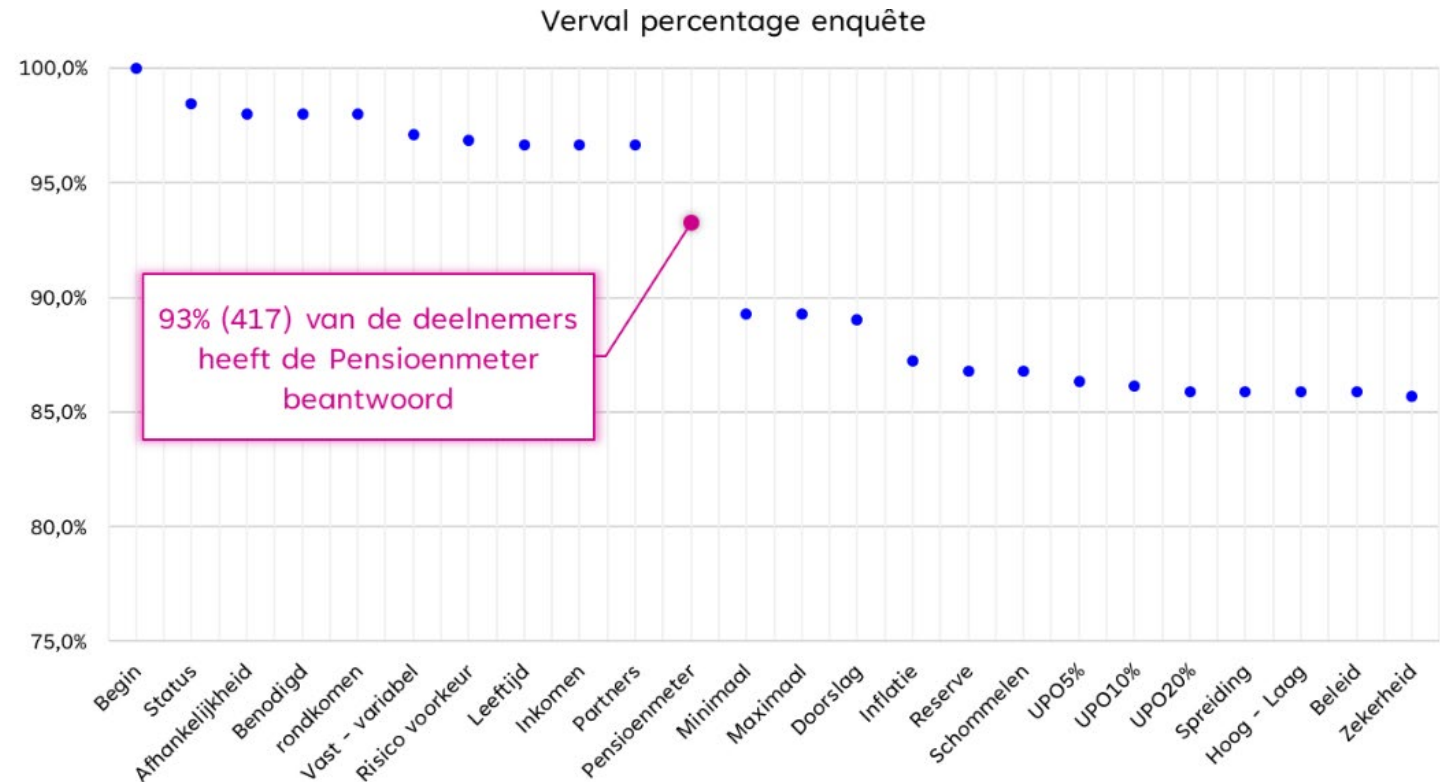
Samenvatting

Verloop respons

In totaal heeft 86% van de respondenten de enquête volledig ingevuld.

In voorgaande onderzoeken zien wij vaak percentages van 75%-80%.

Er is 15 respondenten afgehaakt bij een van de Pensioenmeter vragen. Wij maken hieruit op dat de respondenten de Pensioenmeter soms lastig te begrijpen vinden. Er zijn daarna 18 deelnemers afgehaakt bij de maximum en minimum vraag.

Samenvatting

Risicodraagvlak

Resultaten en conclusies

- Van de respondenten geeft 98% aan dat het pensioen van BPL (heel) belangrijk is om rond te kunnen komen.
 - Dit geldt voor actieven (96%);
 - en voor gepensioneerden (99%).
- Van de actieven geeft 28% aan meer dan 65% van het huidige netto-inkomen nodig te hebben.
 - Het uitgangspunt van de pensioendoelstelling in de WTP is 45%. 47% van de actieve respondenten geeft aan meer dan 50% nodig te hebben.
 - Hierbij moet rekening gehouden worden dat BPL uitgaat van een opbouwperiode van gemiddeld slechts 30 jaar en al op de fiscaal maximale regeling zit.
- Van de respondenten geeft 78% aan dat zij een forse daling van het pensioen kunnen opvangen. Zij doen dit bijvoorbeeld door hun uitgaven te verlagen, door gebruik te maken van andere inkomsten en/of vermogen, of door te rekenen op het inkomen van hun partner.
 - Dit geldt in iets mindere mate voor actieven dan voor gepensioneerden: Actieven zeggen minder vaak dat ze niet kunnen rondkomen, maar juist vaker dat ze het niet weten.
- Op totaalniveau geeft 65% van de respondenten aan dat zij met een daling van 20% van hun pensioenpot nog rond kunnen komen.
 - 3% van de respondenten geeft aan dat hij/zij bij een daling van 5% in de problemen komen.

Samenvatting

Risicotolerantie

Resultaten en conclusies

- De respondenten hebben op totaalniveau de voorkeur (96%) voor een pensioen dat elk jaar (een beetje) stijgt of daalt, ten opzichte van een pensioen dat niet kan stijgen of dalen.
 - 74% van de respondenten kiest zelfs voor een pensioen dat wat meer stijgt of daalt (bijvoorbeeld 3%).
 - Het jongste leeftijdscohort kiest relatief het vaakst (94%) voor een pensioen dat wat meer stijgt of daalt. Dit komt overeen met resultaten uit andere onderzoeken.
- Het merendeel (54%) van de respondenten geeft aan bij het beleggen van het pensioengeld een gemiddeld risico te willen nemen.
 - 22% van de deelnemers wil een bovengemiddeld risico nemen, terwijl 24% juist voor een lager dan gemiddeld risico kiest.
 - Actieven kiezen duidelijk vaker voor (veel) meer risico: 37% van hen gaat voor een bovengemiddeld risicoprofiel, tegenover slechts 13% van de gepensioneerden.
 - Het jongste leeftijdscohort heeft gemiddeld een hogere risicovoorkeur dan de oudere leeftijdscohorten. Dit komt overeen met eerdere onderzoeksresultaten.

Samenvatting

Risicotolerantie

Resultaten en conclusies

- In de Pensioenmeter kregen respondenten de keuze uit 6 risicoprofielen. Circa 38% van de respondenten kiest voor een van de drie defensievere risicoprofielen, 62% kiest voor de offensievere risicoprofielen.
 - Gemiddeld gezien hebben de respondenten een risicopreferentiescore van 3,9. Dit wijst op een relatief hoge risicopreferentie.
 - Actieven willen relatief meer risico nemen dan gepensioneerden. De lagere risicotolerantie van gepensioneerden komt overeen met voorgaande onderzoeken.
- Ook is uitgevraagd welk risicoprofiel deelnemers minimaal/maximaal acceptabel vinden. We zien dat deelnemers gemiddeld 1 schuifstand lager en 0,5 schuifstand hoger acceptabel vinden.
 - Ook hier kiezen actieven weer relatief meer risico dan gepensioneerden. Bij de vraag naar de maximaal acceptabele risicohouding was het gemiddelde onder het jongste cohort 5,0. De resultaten duiden erop dat dit in werkelijkheid nog hoger ligt doordat er geen schuifstanden boven 6 zijn uitgevraagd.
- Na de Pensioenmeter konden de respondenten aangeven welke bedragen in de Pensioenmeter voor hen het belangrijkste waren. De meeste respondenten gaven aan vooral te hebben gekeken naar het verwachte pensioen (36%) en het pensioen als het tegenzit (34%).
 - Gepensioneerden keken relatief vaker naar het pensioen als het tegenzit.
 - De jongste cohort heeft het vaakst gekeken naar het pensioen als het meezit of naar alle 3 de bedragen.

Samenvatting

Risicotolerantie

Resultaten en conclusies

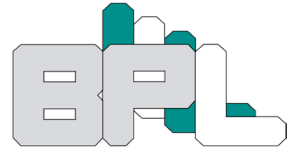
- Op totaalniveau zien we dat respondenten gemiddeld een schommeling van zo'n 6,0% accepteren in hun pensioen. Deze relatief hoge schommeling die men accepteert sluit aan bij de voorkeur voor een pensioen dat wat meer stijgt of daalt (bijvoorbeeld 3%), ten opzichte van een vast pensioen.
 - Gepensioneerden accepteren de laagste schommelingen (5,7%).
- Respondenten accepteren de gevolgen van hun keuze in de Pensioenmeter.
 - Na het zien van de vergelijking tussen het koopkrachtbehoud en de inflatie als gevolg van hun keuze, blijft 70% bij de gemaakte keuze.
 - 18% van de respondenten zou graag meer risico willen nemen.
- Wanneer het pensioenfonds een reserve aanhoudt, geeft 37% van de respondenten aan dat het pensioenfonds wat hun betreft (iets) meer risico mag nemen. Van de respondenten blijft 60% echter bij zijn of haar voorkeursrisico.

Samenvatting

Risicotolerantie

Resultaten en conclusies

- Een wat hoger pensioen in de eerste jaren na pensionering krijgt het vaakst de voorkeur (45%), waarbij het pensioen in latere jaren naar verwachting lager zal uitvallen.
 - Bij gepensioneerden is dit aandeel het laagst (31%). Zij kiezen vaker (40%) voor een pensioen dat elk jaar ongeveer hetzelfde is.
- Bij de vraag over waarmee BPL rekening moet houden bij het vaststellen van het beleid, wordt een zo hoog mogelijk pensioen het minst gekozen (24%). De voorkeur gaat uit naar een pensioen dat maar beperkt verlaagd kan worden (43%).
 - Binnen het jongste cohort werd een zo hoog mogelijk pensioen wel het vaakst gekozen (55%).
- Bij de variabiliteitsvraag gaven de respondenten een duidelijke voorkeur aan voor een pensioen dat kan stijgen of dalen, ten opzichte van een vast pensioen. Bij deze vraag lag de focus echter meer op het laten meestijgen van het pensioen met de prijzen, in plaats van het niet meestijgen. Behoud van koopkracht is daarbij een belangrijke factor voor respondenten, maar zij willen daarbij wel een beperkt risico op verlagingen lopen.

2. Opzet onderzoek

Opzet van het onderzoek

Kwalitatief

- Het minimaal benodigde inkomen na pensionering (**risicodraagvlak**).
- De keuze tussen een zekere (nominale) uitkering of een minder zekere uitkering die (enig) koopkrachtbehoud kent → voorkeur verloop van de uitkering.
- De maximale daling van een ingegane uitkering.
- Vaststelling gewenste mate van risico (**risicotolerantie**).

Kwantitatief

- Het belang van het pensioen van BPL na pensionering.
- Met behulp van het gewenste pensioenbedrag in verwacht, goed weer en slecht weer scenario (URM) kiest de deelnemer het meest gewenste risicoprofiel (**risicotolerantie**).
- Bedragen worden aangesloten bij de leeftijdscategorie, het inkomen, de opbouwjaren en de burgerlijke staat van de deelnemer.
- Op deze manier krijgt de respondent zicht op het totale inkomen na pensionering (indicatie).

Risicohouding

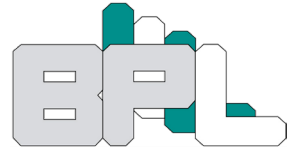
Risicotolerantie

Risicodraagvlak

Hoeveel risico **wil** ik nemen

Hoeveel risico **kan** ik namen

De uitkomsten betreffen
een momentsopname!

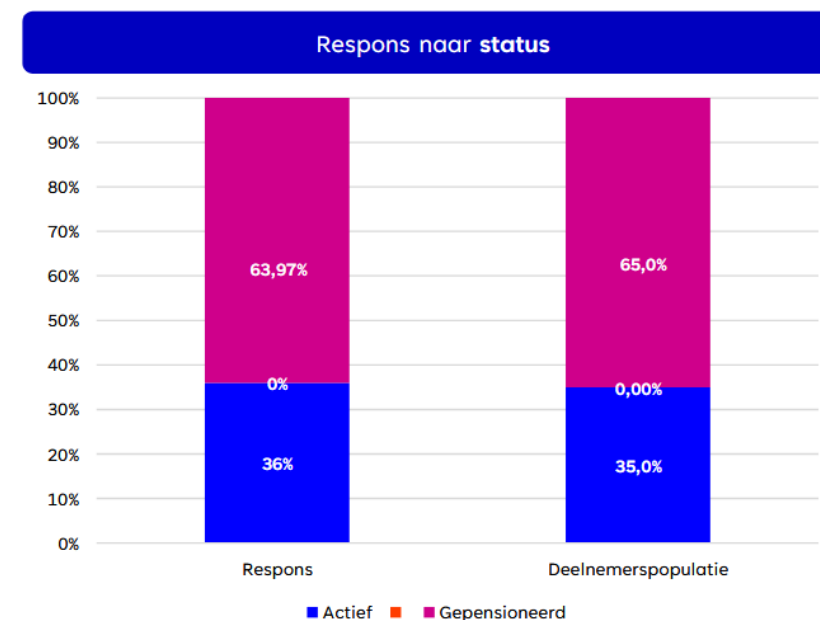
3. Respons

Respons per status

De figuur rechts vergelijkt het aantal respondenten per status met het totale deelnemersbestand.

Op basis van het totale deelnemersbestand geldt:

- Actieve en gepensioneerde deelnemers hebben relatief even vaak aan het onderzoek meegedaan.
- Slapers zijn ondervertegenwoordigd in de respons maar zijn ook een relatief kleine groep.
- Van de gehele populatie van 1.378 deelnemers heeft 27,8% de enquête ingevuld.
- Door het hoge aantal responses, zowel absoluut al in vergelijking met het totaal, zijn de foutmarges laag. De enige uitzondering is de categorie slapers. Om deze reden wordt deze deelnemer verder meegenomen als actieven in de analyse.
- De groep gepensioneerd bestaat uit gepensioneerden en deelnemers die een nabestaandenpensioen ontvangen.

Groep	Totale bestand	Respons		Foutmarge
Actieven	476	138	29,0%	7,0%
Slapers	6	1	16,7%	98,0%
Gepensioneerd	896	245	27,3%	5,3%
Totaal	1.378	384	27,9%	4,2%

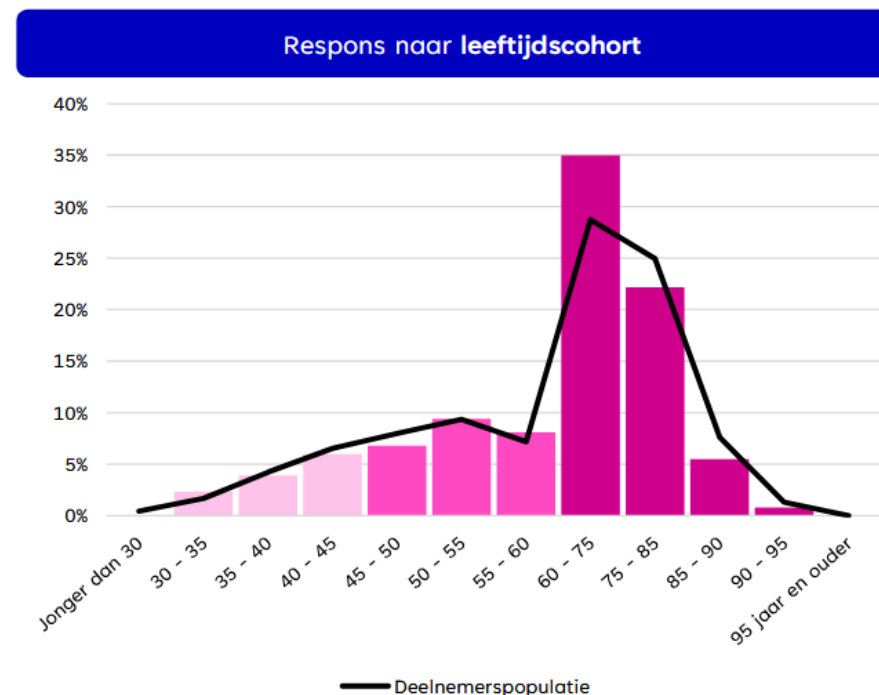
*De foutmarge kan als volgt worden geïnterpreteerd: een foutmarge van 1% op totaalniveau betekent dat met 95% zekerheid gesteld kan worden dat de bandbreedte rondom de uitkomst 2% is (1% lager en 1% hoger dan in de rapportage). Voorbeeld: als met de uitkomst op een stelling 50% het eens is, dan ligt de werkelijke uitkomst met een zekerheid van 95% tussen de 49% en 51%.

Respons per leeftijd

De figuur rechts laat de leeftijdsverdeling zien van de respondenten ten opzichte van het werkelijke deelnemersbestand.

Alle leeftijdsgroepen zijn evenredig vertegenwoordigd; geen cohort is over- of ondervertegenwoordigd. De groep deelnemers onder de 45 jaar heeft de hoogste foutmarges, dit komt doordat het aantal deelnemers (in het bestand als de response) klein is.

Vanwege de lage respons van verschillende leeftijdscohorten voegen we leeftijdscohorten samen. Zo kunnen de uitkomsten op een statistisch robuuste manier worden geïnterpreteerd.

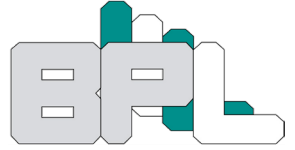

Groep	Totale bestand	Respons	Fout-marge
Tot 45 jaar	177	47 26,6%	12,3%
45 tot 60 jaar	338	94 27,3%	8,6%
60 jaar en ouder	863	243 28,2%	5,3%

4. Resultaten

Kwalitatief

Risicodraagvlak

Afhankelijkheid: Inleiding

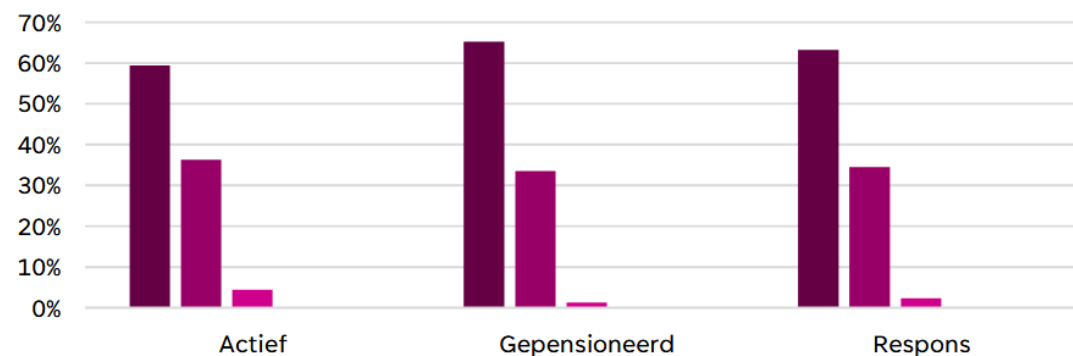
Hoe belangrijk is het pensioen van BPL voor u om (later) van te leven?

- De gepensioneerden en (gewezen) deelnemers konden kiezen tussen de volgende opties:
 - Heel belangrijk.
 - Belangrijk.
 - Een beetje belangrijk.
 - Onbelangrijk.
 - Weet ik niet / geen mening.

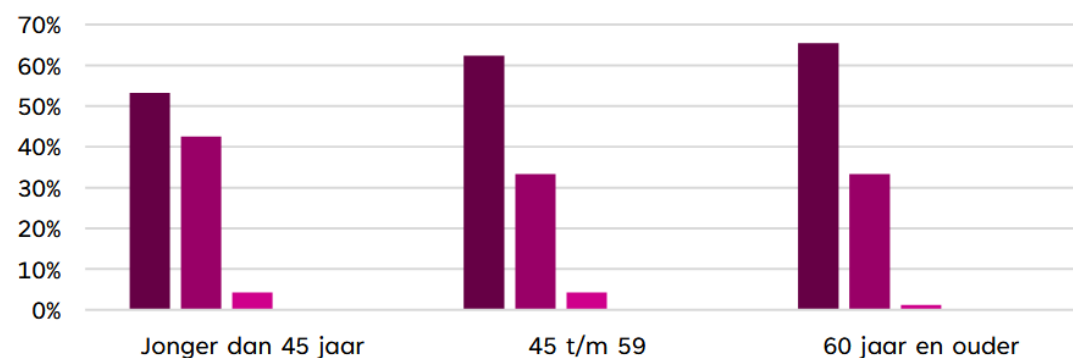
De intensiteit van de kleur geeft de mate van afhankelijkheid aan.

- Deze vraag geeft inzicht in de mate van afhankelijkheid van het pensioen van BPL om in staat te zijn (later) rond te kunnen komen.
- De antwoorden hebben betrekking op het risicodraagvlak van de gepensioneerden en (gewezen) deelnemers.

Afhankelijkheid per status

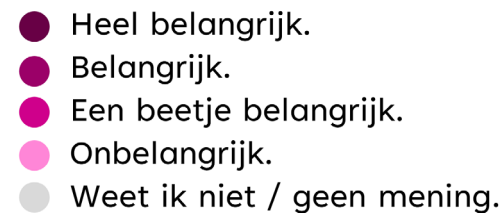
Afhankelijkheid per leeftijdscohort

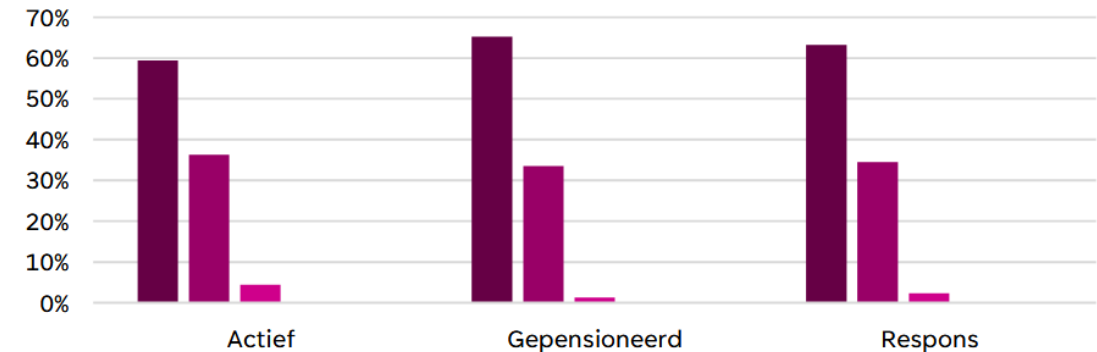
Afhankelijkheid: Conclusie

Hoe belangrijk is het pensioen van BPL voor u om (later) van te leven?

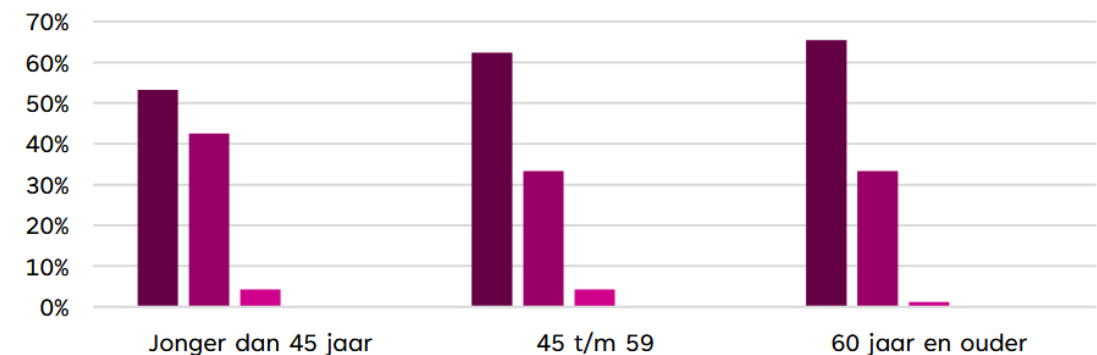
- Op totaalniveau geeft een ruime meerderheid (98%) van de respondenten aan dat het pensioen van BPL (heel) belangrijk is om later van te leven.
- We zien dat bij gepensioneerden het belang van het pensioen het grootst is. Dit zien we ook terug bij de verschillende leeftijden: oudere respondenten kiezen het vaakst voor 'Heel belangrijk'.

Afhankelijkheid per status

Afhankelijkheid per leeftijdscohort

Benodigd: Inleiding

Hoeveel geld heeft u zeker nodig (als u met pensioen gaat)?

Beroepspensioenfonds
Loodsen

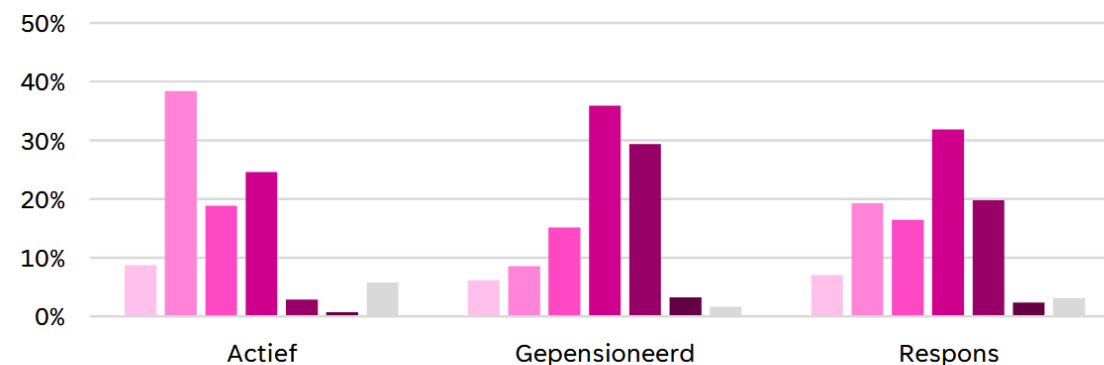
- De gepensioneerden en (gewezen) deelnemers konden kiezen tussen de volgende opties:

- Minder dan 25%-40% van mijn netto inkomen van nu.
- 40% tot 50% van mijn netto inkomen van nu.
- 50% tot 65% van mijn netto inkomen van nu.
- 65% tot 80% van mijn netto inkomen van nu.
- 80% tot 100% van mijn netto inkomen van nu.
- Meer dan 100% van mijn netto inkomen van nu.
- Weet ik niet / geen mening.

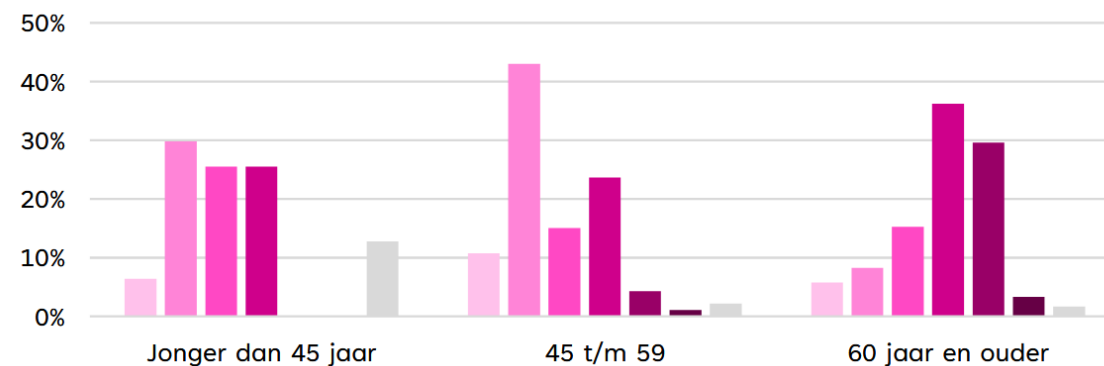
De intensiteit van de kleur geeft de hoogte aan.

- Deze vraag geeft inzicht in de mate van afhankelijkheid van het pensioen van BPL om in staat te zijn (later) rond te kunnen komen.
- De antwoorden hebben betrekking op het risicodraagvlak van de gepensioneerden en (gewezen) deelnemers.

Benodigd per status

Benodigd per leeftijdscohort

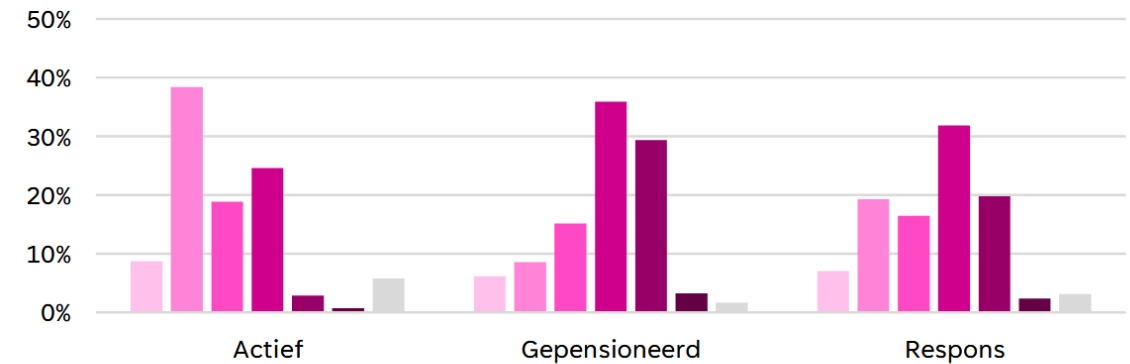
Benodigd: Conclusie

Hoeveel geld heeft u zeker nodig (als u met pensioen gaat)?

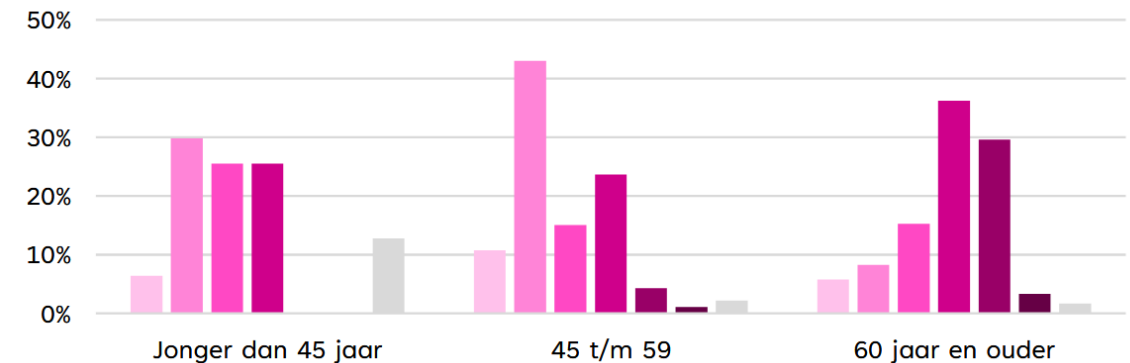
- Het merendeel (54%) geeft aan meer dan 65% van zijn gehele netto inkomen nodig te hebben om rond te kunnen komen wanneer zij met pensioen zijn.
- Actieven geven gemiddeld aan een kleiner deel van hun netto inkomen nodig te hebben.
- De leeftijdsgroep 45 t/m 59 geeft aan gemiddeld het minst van hun huidige netto inkomen nodig te hebben. Het verschil met de respondenten onder de 45 jaar is beperkt.

● Minder dan 25%-40% van mijn netto inkomen van nu.
 ● 40% tot 50% van mijn netto inkomen van nu.
 ● 50% tot 65% van mijn netto inkomen van nu.
 ● 65% tot 80% van mijn netto inkomen van nu.
 ● 80% tot 100% van mijn netto inkomen van nu.
 ● Meer dan 100% van mijn netto inkomen van nu.
 ● Weet ik niet / geen mening.
 De intensiteit van de kleur geeft de hoogte aan.

Benodigd per status

Benodigd per leeftijdscohort

Daling pensioen: Inleiding

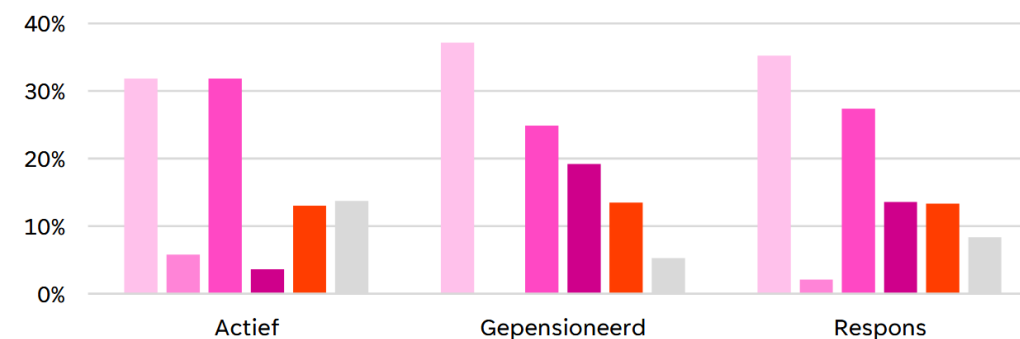
Stel dat het slecht gaat met de economie. En uw pensioen inclusief de AOW van de overheid gaat fors naar beneden. (...) Kunt u dan nog rondkomen?

Beroepspensioenfonds
Loodsen

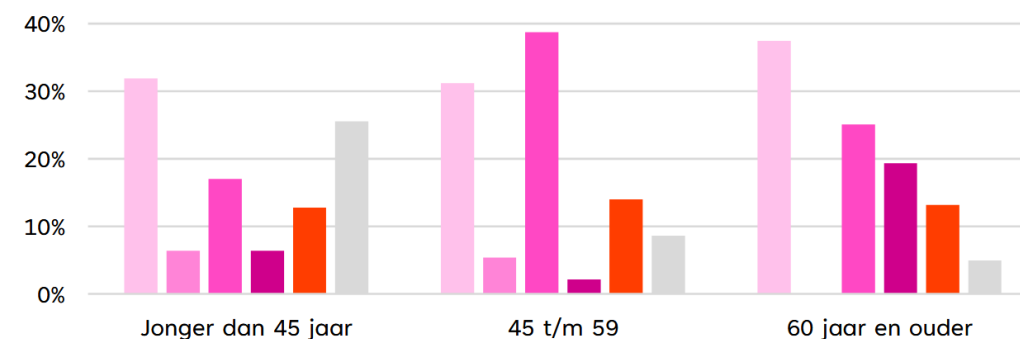

- De gepensioneerden en (gewezen) deelnemers konden kiezen tussen de volgende opties:
 - Ja, ik kan mijn uitgaven verlagen als ik met pensioen ben.
 - Ja, ik kan langer doorwerken.
 - Ja, Ik heb andere inkomsten en/of vermogen. Bijvoorbeeld van mijn partner.
 - Ja, Ik krijg meer pensioen dan ik nodig heb.
 - Nee, ik kan dan niet meer rondkomen.
 - Weet ik niet / geen voorkeur.
- De antwoorden hebben betrekking op het risicodraagvlak van de gepensioneerden en (gewezen) deelnemers.

Daling pensioen per status

Daling pensioen per leeftijdscohort

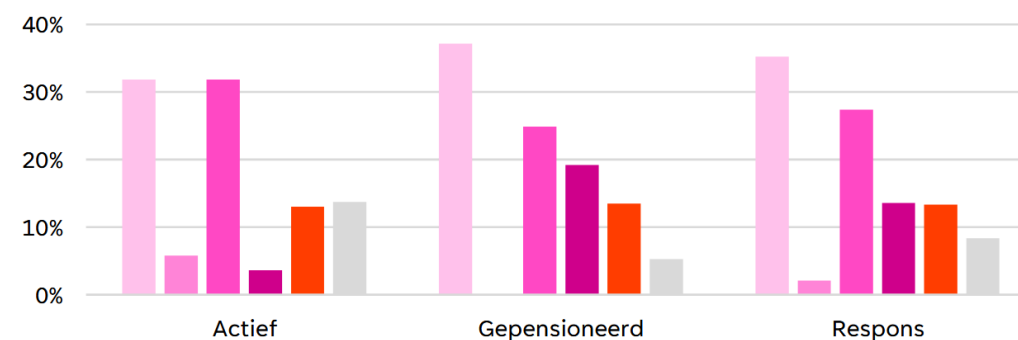
Daling pensioen: Conclusie

Stel dat het slecht gaat met de economie. En uw pensioen inclusief de AOW van de overheid gaat fors naar beneden. (...) Kunt u dan nog rondkomen?

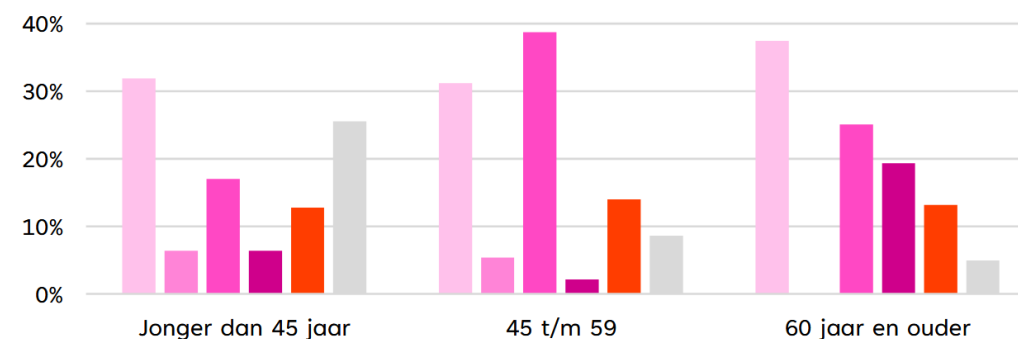
- Op totaalniveau geeft 13% van de respondenten aan een forse daling van het pensioen inclusief de AOW niet op te kunnen vangen. Dit resultaat zien we voor alle leeftijdscohorten en statussen.
- Ruim een derde (35%) geeft aan dat zij hun uitgaven kunnen verlagen, zodat zij bij een forse daling van het pensioen nog rond kunnen komen.
- Ongeveer een kwart (27%) geeft aan dat zij beschikken over andere inkomstenbronnen om rond te kunnen komen.

● Ja, ik kan mijn uitgaven verlagen als ik met pensioen ben.
● Ja, ik kan langer doorwerken.
● Ja, ik heb andere inkomsten en/of vermogen. Bijvoorbeeld van mijn partner.
● Ja, ik krijg meer pensioen dan ik nodig heb.
● Nee, ik kan dan niet meer rondkomen.
● Weet ik niet / geen voorkeur.

Daling pensioen per status

Daling pensioen per leeftijdscohort

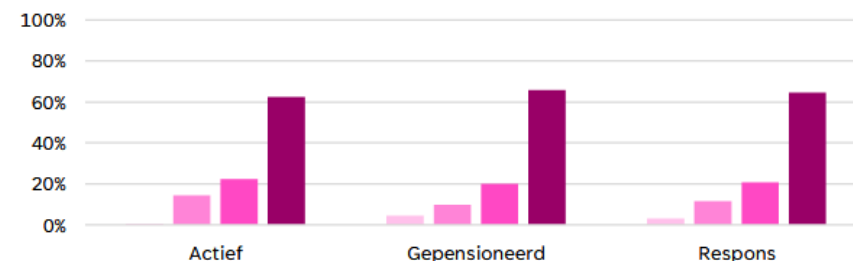

Daling pot: Inleiding

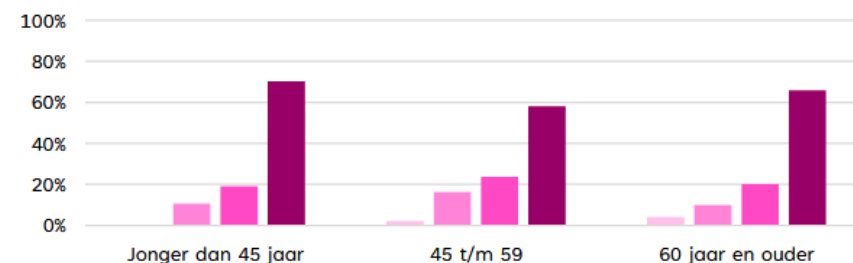
Op uw jaarlijkse pensioenoverzicht (UPO) ziet u straks hoe hoog uw pensioenpot is. Stel dat dit bedrag x% lager wordt. Wat vindt u daarvan?

- De gepensioneerden en (gewezen) deelnemers konden kiezen tussen de volgende opties:
 - Dat vind ik vervelend. Ik heb dan niet genoeg geld om rond te komen.
 - Dat vind ik vervelend. Maar verder heeft dat geen gevolgen.
 - Dat vind ik vervelend. Maar ik ga er vanuit dat mijn pensioen ook weer omhoog gaat.
 - Dat vind ik niet vervelend. Ik weet dat dit bij de nieuwe pensioenregels hoort.
 - Weet ik niet / geen voorkeur.
- Deze vraag werd gesteld met een daling van 5%. Indien de deelnemer kiest voor optie 2 t/m 5, wordt de vraag opnieuw gesteld met een 10% daling en als laatste met 20%.
- In de figuren rechts is weergegeven welk deel van de respondenten bij een x% daling niet meer rond kan komen.

Daling pot per status

Daling pot per leeftijdscohort

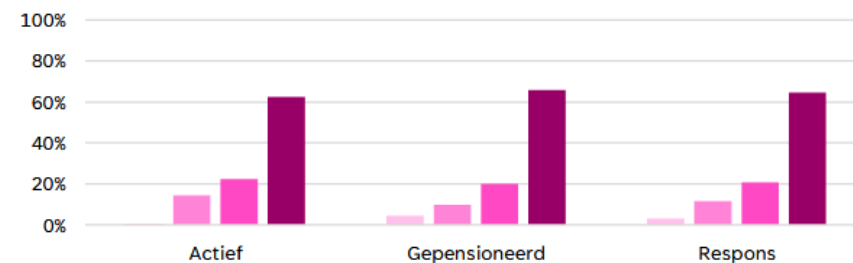
- Bij een 5% daling heb ik niet genoeg geld om rond te komen.
- Bij een 10% daling heb ik niet genoeg geld om rond te komen.
- Bij een 20% daling heb ik niet genoeg geld om rond te komen.
- Ook bij een 20% daling heb ik nog voldoende geld om rond te komen.

Daling pot: Conclusie

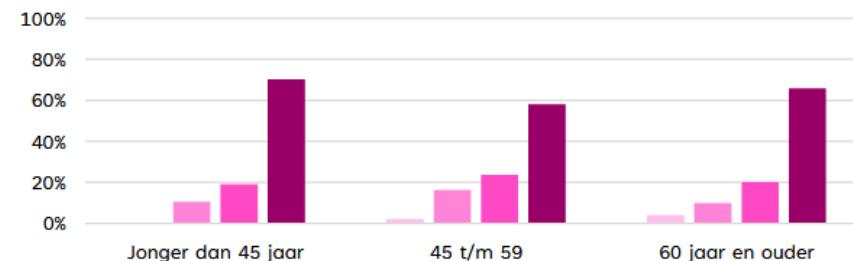
Op uw jaarlijkse pensioenoverzicht (UPO) ziet u straks hoe hoog uw pensioenpot is. Stel dat dit bedrag x% lager wordt. Wat vindt u daarvan?

- Op totaalniveau geeft 65% van de respondenten aan dat zij met een daling van 20% van hun pensioenpot nog rond kunnen komen.
- 3% van de respondenten geeft aan dat zij bij een daling van 5% in de problemen komen. 11% van de respondenten geeft aan niet meer rond te kunnen komen bij een daling van 10%.
- Het leeftijdscohort 45 t/m 59 jaar geeft het vaakst aan (18%) niet rond te kunnen komen bij een daling van hoogstens 10%.

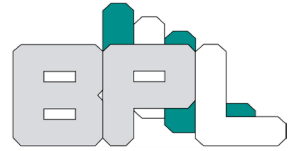
Daling pot per status

Daling pot per leeftijdscohort

- Bij een 5% daling heb ik niet genoeg geld om rond te komen.
- Bij een 10% daling heb ik niet genoeg geld om rond te komen.
- Bij een 20% daling heb ik niet genoeg geld om rond te komen.
- Ook bij een 20% daling heb ik nog voldoende geld om rond te komen.

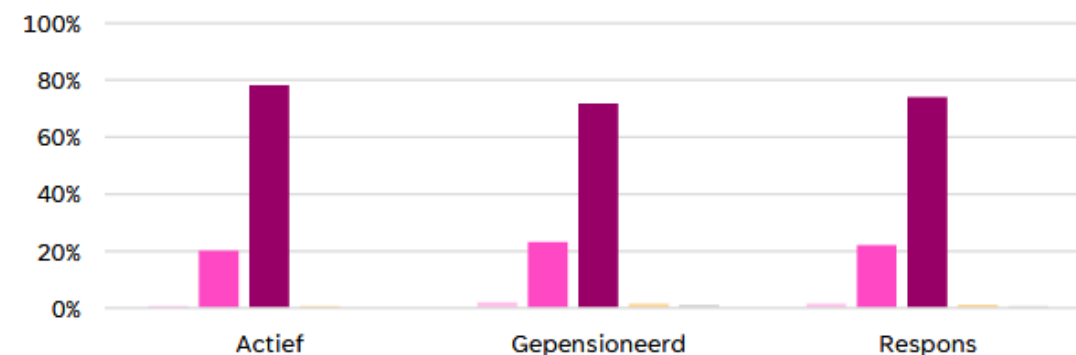
Risicotolerantie

Variabiliteit: Inleiding

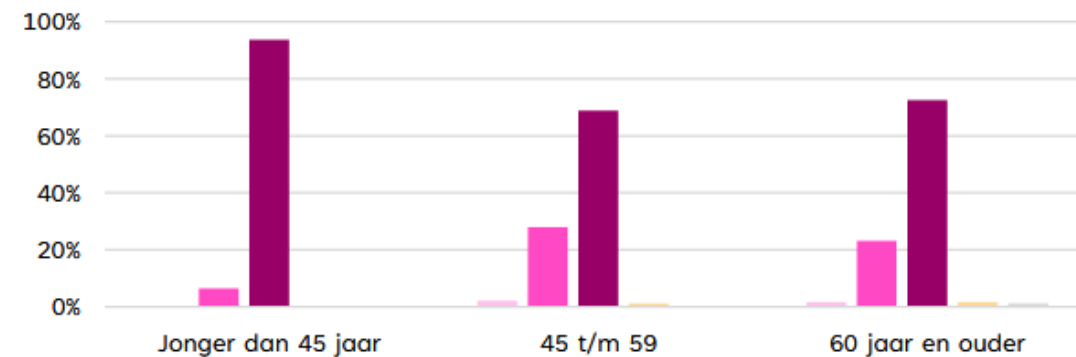
Welk pensioen heeft uw voorkeur?

- De gepensioneerden en (gewezen) deelnemers konden kiezen tussen de volgende opties:
 - Een vast pensioen:**
Uw pensioen groeit niet mee met de prijzen. U hebt dan zekerheid over uw pensioen. Maar uw pensioen wordt wel elk jaar minder waard.
 - Een pensioen dat ieder jaar een beetje stijgt of daalt:**
Bijvoorbeeld met 1%. Uw pensioen groeit dan gedeeltelijk mee met de prijzen. Door de jaren heen wordt uw pensioen dan minder waard. Maar minder dan bij een vast pensioen.
 - Een pensioen dat ieder jaar wat meer stijgt of daalt:**
Bijvoorbeeld met 3%. Uw pensioen groeit dan door de jaren heen vrijwel volledig mee met de prijzen. Door de jaren heen blijft uw pensioen naar verwachting op peil, omdat u wat meer risico wilt nemen.
 - Geen voorkeur.**
 - Weet ik niet / geen mening.**
- Deze vraag geeft inzicht in het type pensioen dat de deelnemer wenst: een vast of variabel pensioen.
- De antwoorden hebben betrekking op de risicohouding van de gepensioneerden en (gewezen) deelnemers

Variabiliteit per status

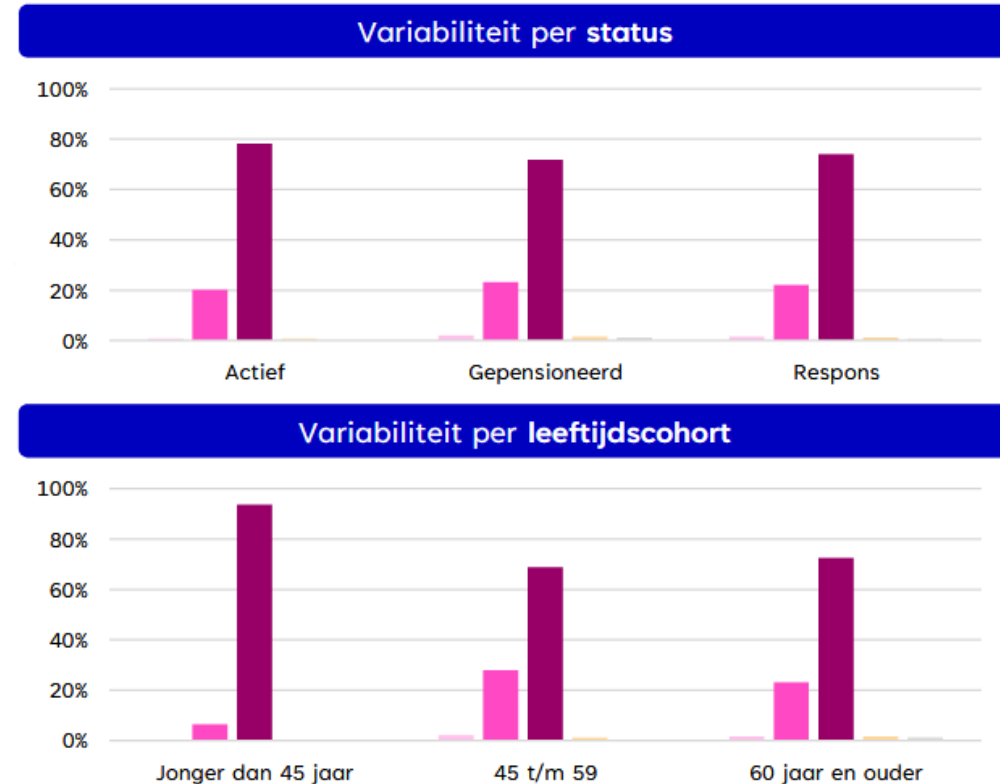
Variabiliteit per leeftijdscohort

Variabiliteit: Conclusie

Welk pensioen heeft uw voorkeur?

- Op totaalniveau is er een duidelijke voorkeur voor een pensioen dat ieder jaar wat meer stijgt of daalt (74%). De respondenten geven hiermee duidelijk de voorkeur aan een pensioen met behoud van koopkracht en accepteren daarbij mogelijke dalingen van het pensioen.
- Bijna alle respondenten jonger dan 45 jaar (94%) kiezen voor een pensioen dat jaarlijks wat sterker kan stijgen. De andere leeftijdsgroepen geven ook de voorkeur aan een pensioen dat meer stijgt of daalt. Echter, wordt hier relatief vaker gekozen voor een beetje stijging of daling.

- Een vast pensioen dat niet kan stijgen of dalen.
- Een pensioen dat ieder jaar een beetje stijgt of daalt.
- Een pensioen dat ieder jaar wat meer stijgt of daalt.
- Geen voorkeur.
- Weet ik niet / geen mening.

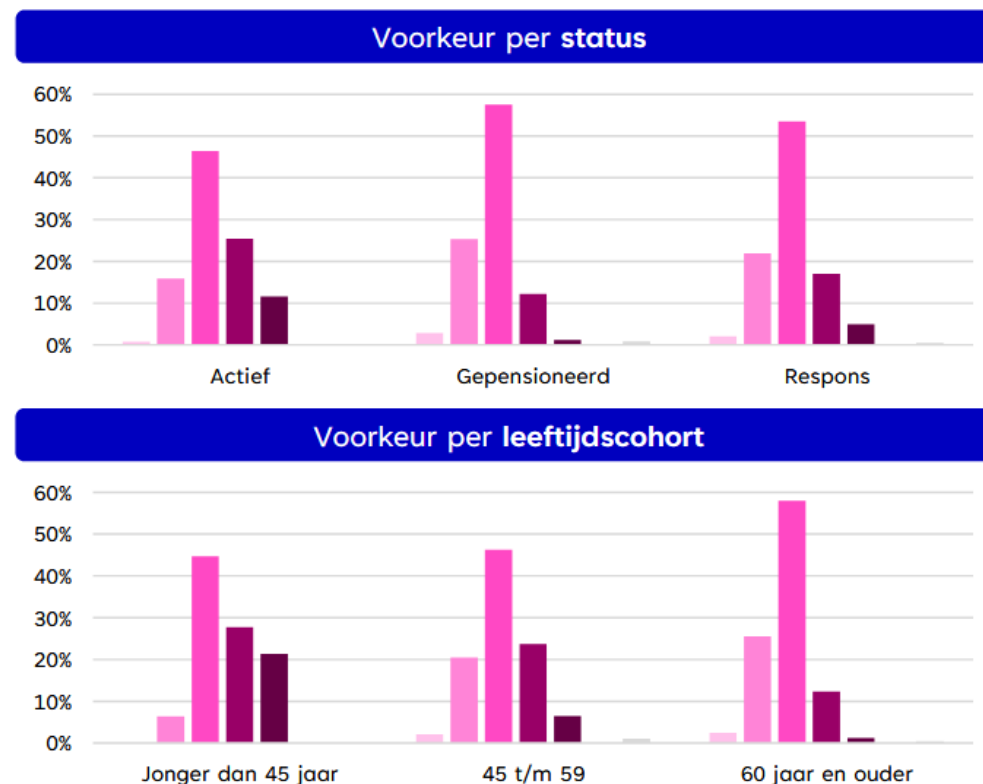
Voorkeur: Inleiding

Welke situatie heeft uw voorkeur bij het beleggen van uw pensioengeld?

Beroepspensioenfonds
Loodsen

- De gepensioneerden en (gewezen) deelnemers konden kiezen tussen de volgende opties:
 - Ik wil geen enkel risico lopen met mijn pensioen. Ik accepteer dat mijn pensioen niet zal meestijgen met de prijzen.
 - Ik vind het prima om een beetje risico te lopen met mijn pensioen. Zo kan mijn pensioen misschien iets hoger, maar ook iets lager worden.
 - Ik wil een gemiddeld risico lopen met mijn pensioen. Mijn pensioen kan zo wat hoger, maar ook wat lager worden.
 - Ik wil meer risico lopen met mijn pensioen. Mijn pensioen kan zo hoger worden. Ik weet dat ik hierdoor meer risico loop dat mijn pensioen ook lager kan worden.
 - Ik wil veel risico lopen met mijn pensioen. Zo kan ik een zo hoog mogelijk pensioen bereiken. Ik weet dat ik hierdoor veel risico loop dat mijn pensioen ook lager kan worden.
 - Geen voorkeur.
 - Weet ik niet / geen mening.
- Deze vraag geeft inzicht in de kwalitatieve risicohouding van de deelnemers.

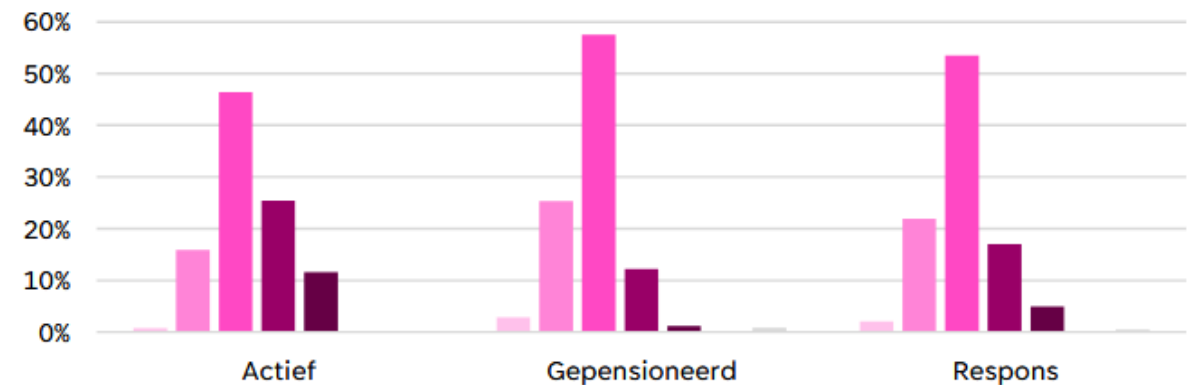
Voorkeur: Conclusie

Welke situatie heeft uw voorkeur bij het beleggen van uw pensioengeld?

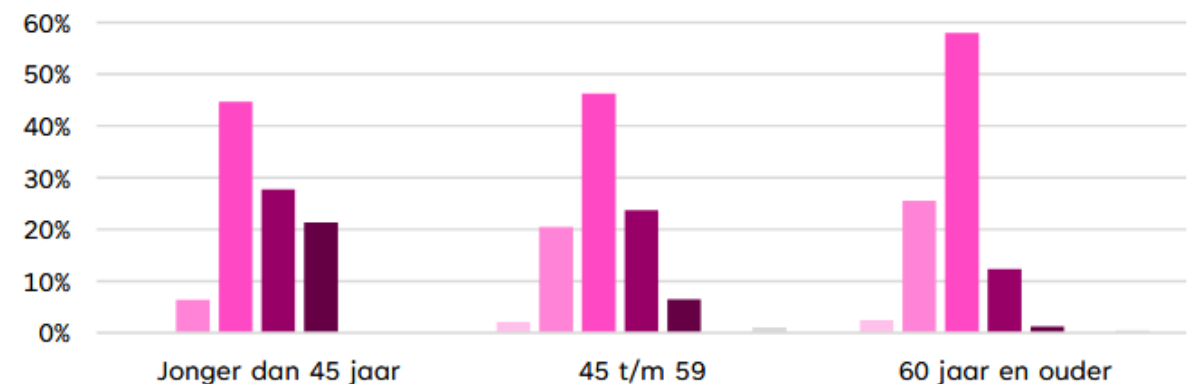
- De meeste respondenten (75%) zouden het liefst een beetje of een gemiddeld risico nemen bij het beleggen van hun pensioengeld.
- Actieven (37%) kiezen vaker voor (veel) meer dan gemiddeld risico dan gepensioneerden (13%).
- Respondenten jonger dan 45 jaar kiezen vaker voor (veel) meer risico dan gemiddeld, dan de oudere respondenten (45 t/m 59 jaar). Het oudste leeftijdscohort kiest voor het minste risico. Dit komt overeen met wat wij veelal hebben gezien bij andere onderzoeken.

- Ik wil geen enkel risico.
- Ik wil een beetje risico.
- Ik wil een gemiddeld risico.
- Ik wil meer risico.
- Ik wil veel risico.
- Geen voorkeur.
- Weet ik niet / geen mening.

Voorkeur per status

Voorkeur per leeftijdscohort

4. Resultaten

Kwantitatief

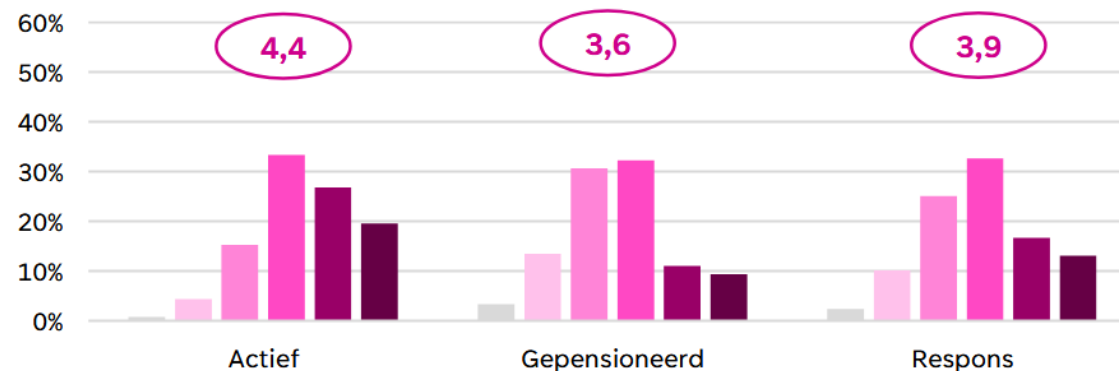
Risicopreferentie: Inleiding

Welke schuifstand heeft uw voorkeur?

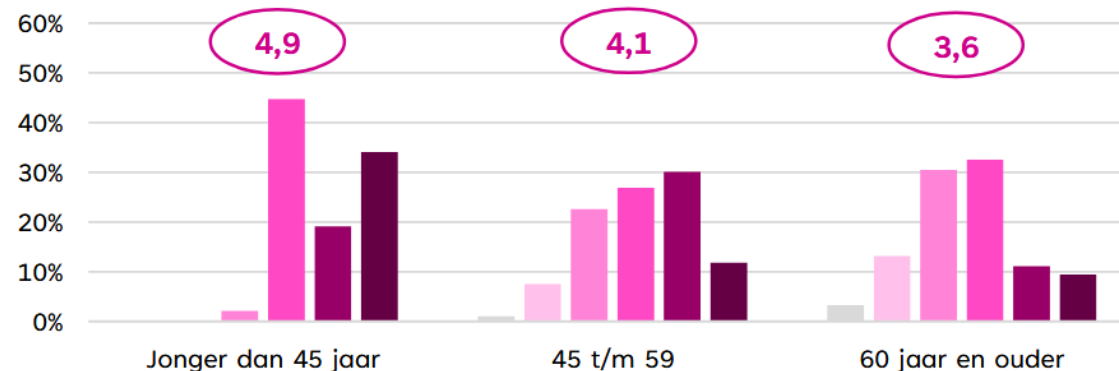
- Met de Pensioenmeter hebben respondenten hun voorkeursrisicoprofiel met bijbehorende pensioenuitkering kunnen aangeven.
- De risicoprofielen waaruit de gepensioneerden en (gewezen) deelnemers moesten kiezen, zijn dusdanig gekozen zodat zij samen een breed spectrum aan risico's weergeven. De risicoprofielen zijn als volgt benoemd:
 - Heel weinig risico (1)
 - Weinig risico (2)
 - Een beetje risico (3)
 - Gemiddeld risico (4)
 - Bovengemiddeld risico (5)
 - Veel risico (6)

De intensiteit van de kleur geeft aan hoeveel risico er genomen wordt.

Risicopreferentie per status

Risicopreferentie per leeftijdscohort

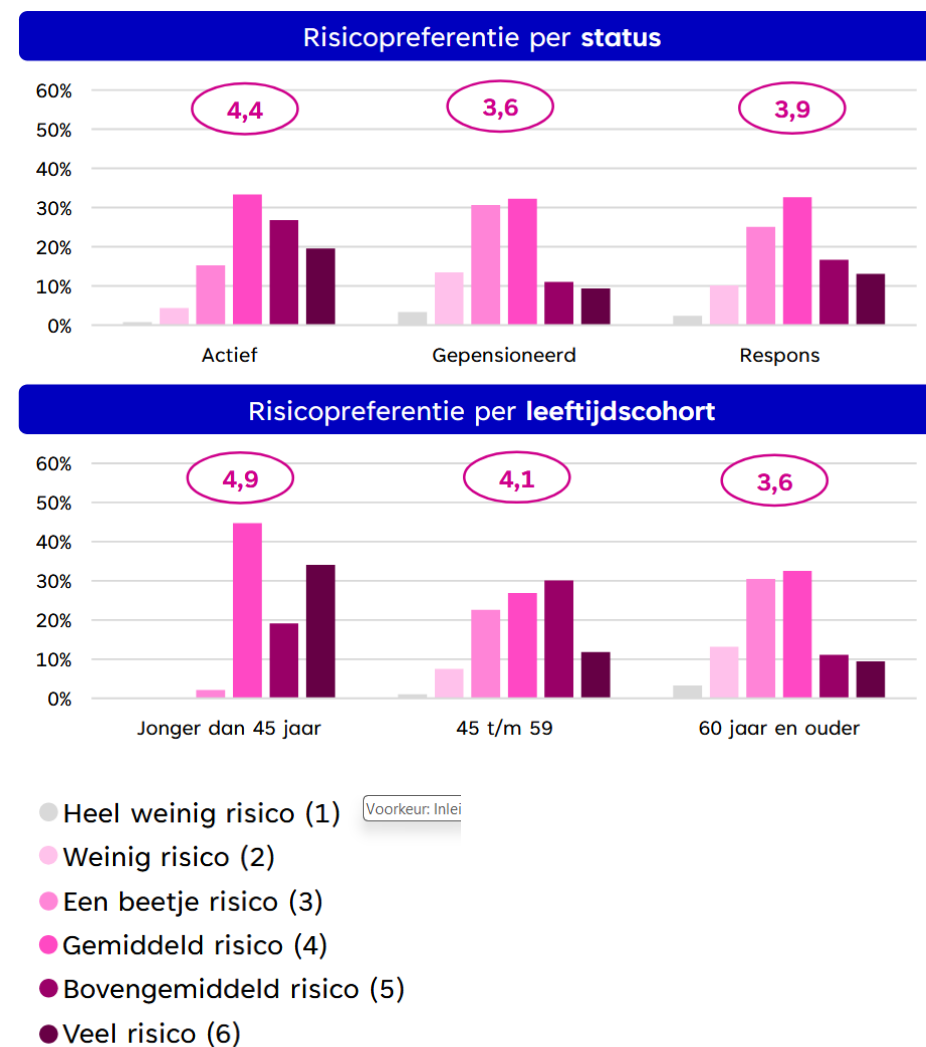

Risicopreferentie: Conclusie

Welke schuifstand heeft uw voorkeur?

- Op totaalniveau is de gemiddelde risicopreferentiescore 3,9. Deze score dit is bovengemiddeld (3,5). De score in het onderzoek van 2022 lag gemiddeld op 3.0. Deze score is ter beeldvorming, en is niet één-op-één te vergelijken.
- We zien dat actieven meer risico willen nemen dan gepensioneerden. Dit komt overeen met de resultaten van de vraag over voorkeursrisico en met andere uitgevoerde onderzoeken.
- We zien dat het jongste (jonger dan 45 jaar) cohort meer risico wil nemen dan het oudere cohort (45 t/m 59 jaar).
- Bij de jongste respondenten koos 34% voor de hoogste schuifstand. Dit wijst op een ver bovengemiddelde risicopreferentie; het kan zijn dat respondenten voor een nog hoger risicoprofiel hadden gekozen.

Beroepspensioenfonds
Loodsen

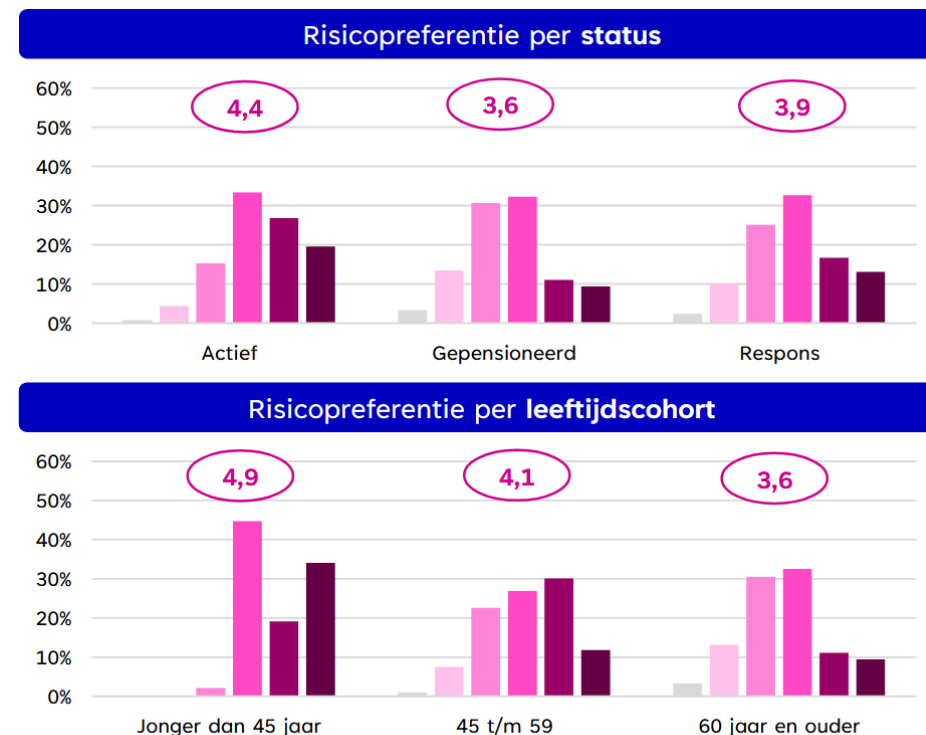

Risicopreferentie: Conclusie

Welke schuifstand heeft uw voorkeur?

- Op totaalniveau en voor iedere individuele cohort is de risicopreferentie van de respondenten hoger dan bij de vraag over voorkeursrisico: respondenten geven aan meer risico te willen nemen na het zien van de bedragen bij de Pensioenmeter dan bij de vraag over voorkeursrisico.
- Uit literatuuronderzoek en voorgaande onderzoeken blijkt dat mensen bij kwantitatieve vragen veelal wat risicovoller zijn. De hogere risicopreferentie van de respondenten bij de Pensioenmeter is daarom deels verwacht.

Beroepspensioenfonds
Loodsen

- Heel weinig risico (1) Voorkeur: Inlei
- Weinig risico (2)
- Een beetje risico (3)
- Gemiddeld risico (4)
- Bovengemiddeld risico (5)
- Veel risico (6)

Minimum/maximum: Inleiding

Welke schuifstand zou u minimaal/ maximaal acceptabel vinden?

- Met de Pensioenmeter hebben respondenten een voor hun minimale en maximale acceptabel risicoprofiel met bijbehorende pensioenuitkering kunnen aangeven.
- De risicoprofielen waaruit de gepensioneerden en (gewezen) deelnemers moesten kiezen, zijn net zoals in de Pensioenmeter gekozen, zodat zij samen een breed spectrum aan risico's weergeven. De risicoprofielen zijn als volgt benoemd:
 - Heel weinig risico (1)
 - Weinig risico (2)
 - Een beetje risico (3)
 - Gemiddeld risico (4)
 - Bovengemiddeld risico (5)
 - Veel risico (6)

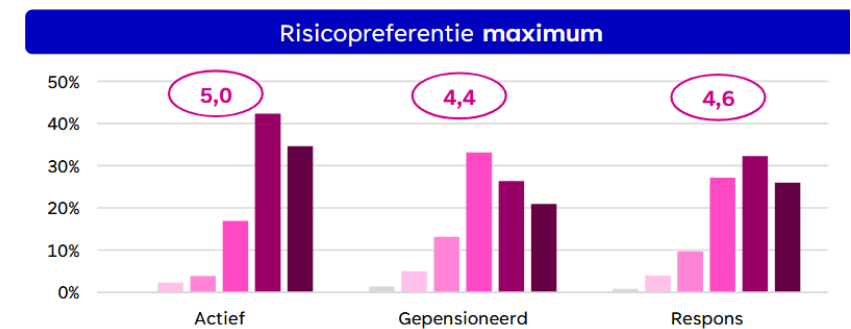
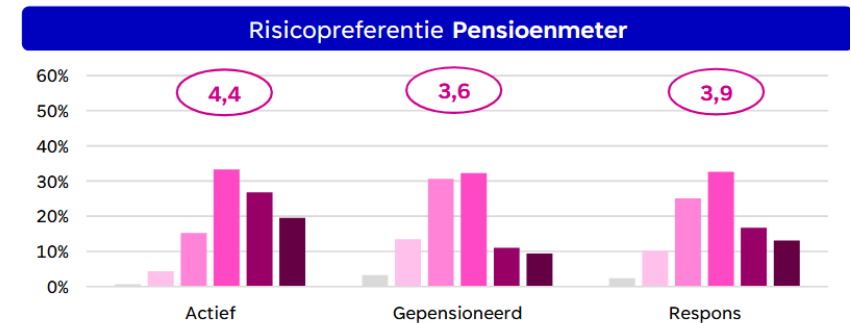
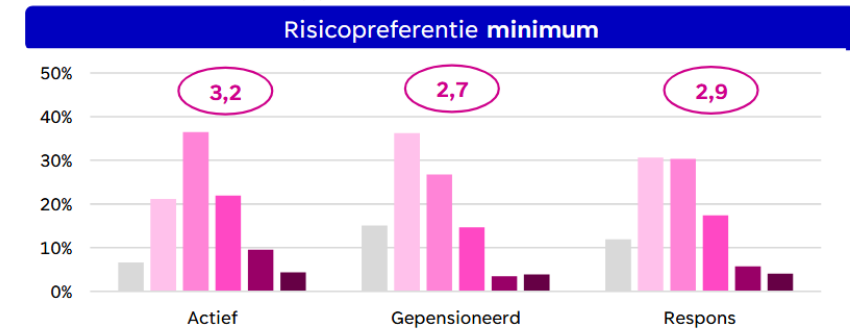
De intensiteit van de kleur geeft aan hoeveel risico er genomen wordt.

Minimum/maximum: Resultaten

Welke schuifstand zou u minimaal/ maximaal acceptabel vinden?

- Op totaalniveau is de gemiddelde risicopreferentie uit de Pensioenmeter 3,9.
- Wanneer de respondenten een minimum schuifstand moeten aangeven, daalt de score naar 2,9. Bij het maximum stijgt de score naar 4,6.
- Actieven deelnemers kiezen gemiddeld een hoger risicoprofiel, en accepteren een grotere marge. Gepensioneerden kiezen juist een lager profiel, en een lagere marge.

- Heel weinig risico (1)
- Weinig risico (2)
- Een beetje risico (3)
- Gemiddeld risico (4)
- Bovengemiddeld risico (5)
- Veel risico (6)

Minimum/maximum: Resultaten

Welke schuifstand zou u minimaal/ maximaal acceptabel vinden?

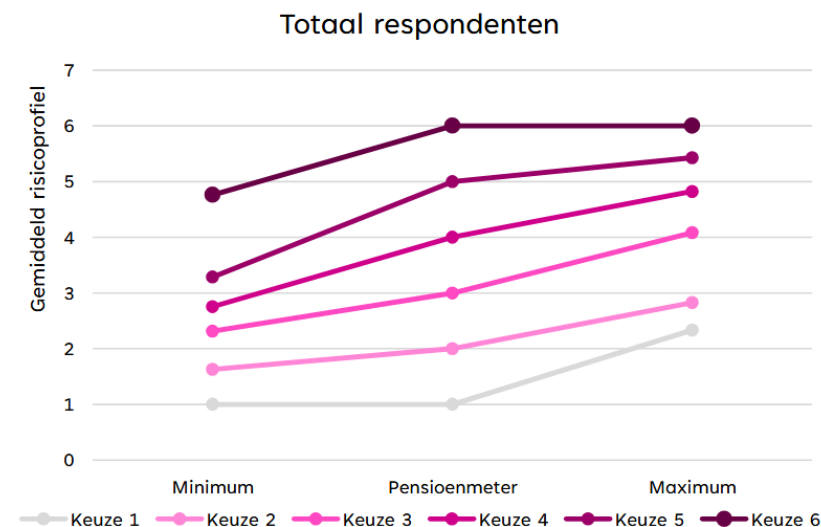
De grafiek rechtsboven laat zien wat de respondenten gemiddeld hebben ingevuld als minimum en maximum,gegeven de gekozen schuifstand uit de Pensioenmeter.

De grafiek rechts onder toont per schuifstand welk deel van de respondenten deze stand binnen hun voorkeursbandbreedte (minimum–maximum) opneemt; dit percentage heet de **acceptatiegraad**.

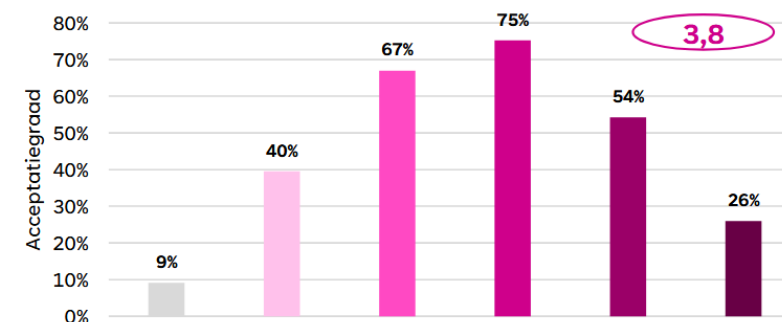
- Schuifstand 4 scoort het hoogst met een acceptatiegraad van 73%, gevolgd door schuifstand 3 (65%) en schuifstand 5 (50%). Dit betekent dat 73% van de respondenten zich zou kunnen vinden in schuifstad 4.
- Het op acceptatiegraad gewogen gemiddelde is 3,8, net onder het voorkeursgemiddelde van 3,9

- Heel weinig risico (1)
- Weinig risico (2)
- Een beetje risico (3)
- Gemiddeld risico (4)
- Bovengemiddeld risico (5)
- Veel risico (6)

Gem. min/max gegeven de Pensioenmeter keuze

Acceptatiegraad

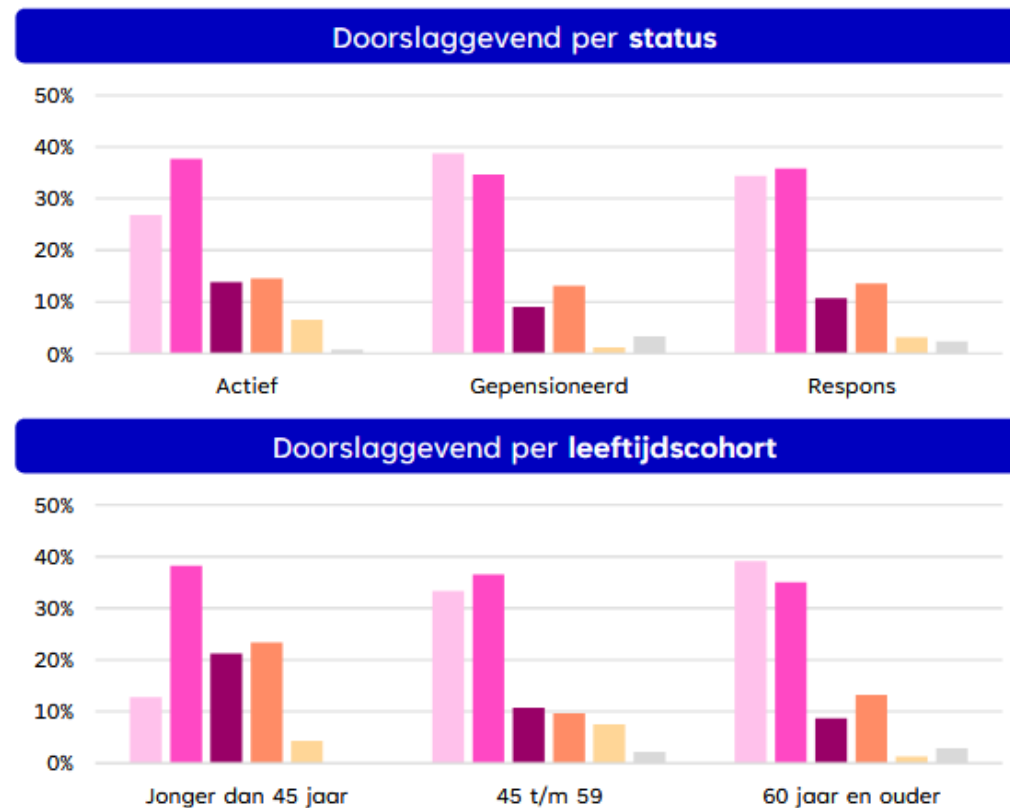

Doorslaggevend: Inleiding

Welke van de 3 bedragen was voor u het belangrijkste bij uw keuze?

- De gepensioneerden en (gewezen) deelnemers konden kiezen tussen de volgende opties:
 - Het pensioen als het tegenzit. Mijn pensioen mag niet lager zijn dan dat bedrag.
 - Het verwachte pensioen.
 - Het pensioen als het meezit. Ik wil een zo hoog mogelijk pensioen.
 - Ik heb naar alle 3 de bedragen gekeken en heb geen voorkeur.
 - Anders, namelijk.
 - Weet ik niet.
- Deze vraag helpt om beter te begrijpen waarom een deelnemer een bepaald risicoprofiel kiest. Vindt de deelnemer het bijvoorbeeld belangrijk om kans te hebben op een zo hoog mogelijk pensioen of is zekerheid vooral belangrijk?

Beroepspensioenfonds
Loodsen

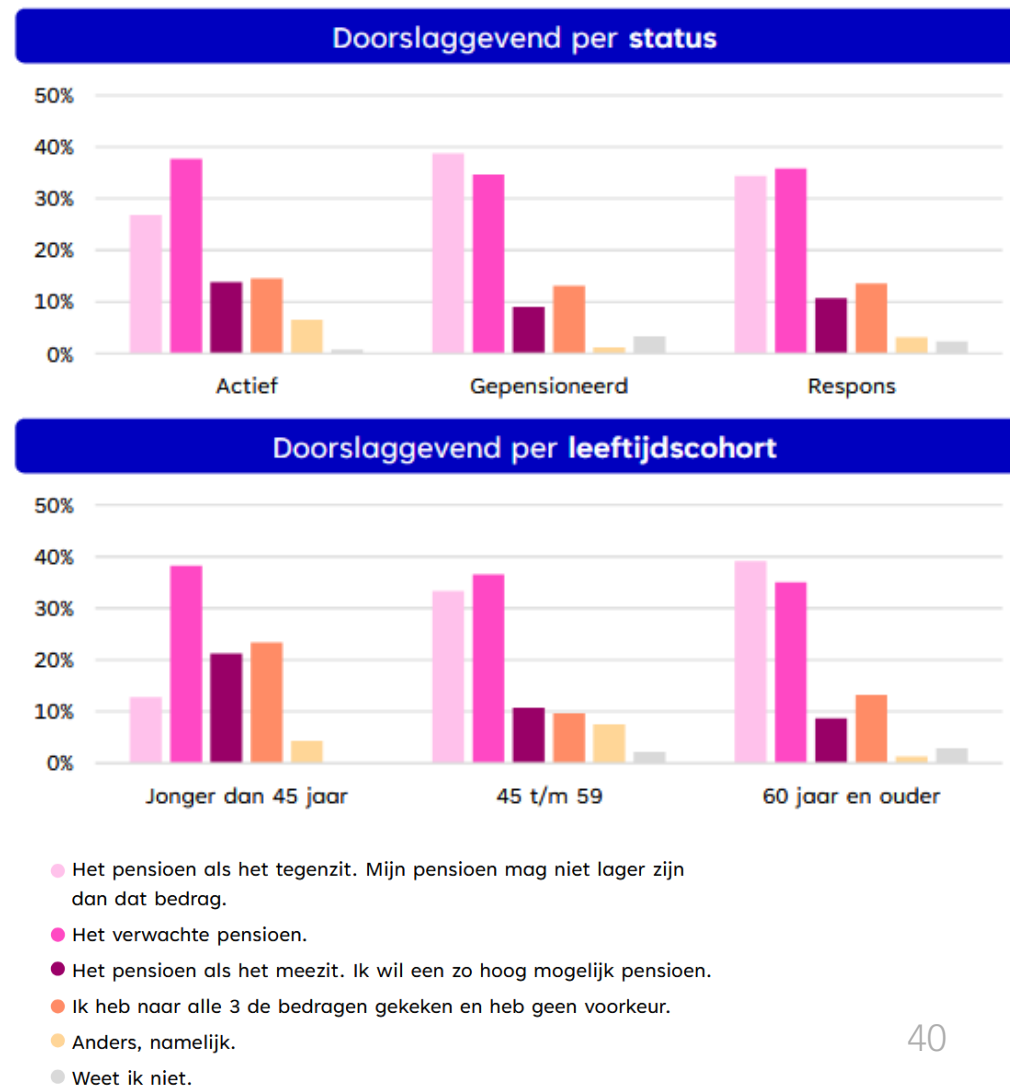

Doorslaggevend: Conclusie

Welke van de 3 bedragen was voor u het belangrijkste bij uw keuze?

- Het verwachte pensioen werd veelal als leidend gezien bij het maken van de keuze (36%). Ook keken veel respondenten naar het pensioen als het tegenzit (34%).
- Gepensioneerden kijken relatief vaker naar het pensioen als het tegenzit (39%).
- De jongste leeftijdsgroep kijkt relatief vaak naar het bedrag als het meezit (21%). Dit sluit aan bij de hoger gekozen schuifstanden. Het pensioen als het meezit stijgt namelijk meer bij een hoger risicoprofiel.
- 14% van de respondenten heeft naar alle drie de bedragen gekeken.
- Er zijn 12 alternatieve opties ingevuld. Deze zullen wij delen.

Beroepspensioenfonds
Loodsen

Schommeling: Inleiding

Hoeveel zou uw maandelijkse netto pensioen (met AOW) mogen schommelen?

Bedragen getoond afhankelijk van percentage x% over inkomen.

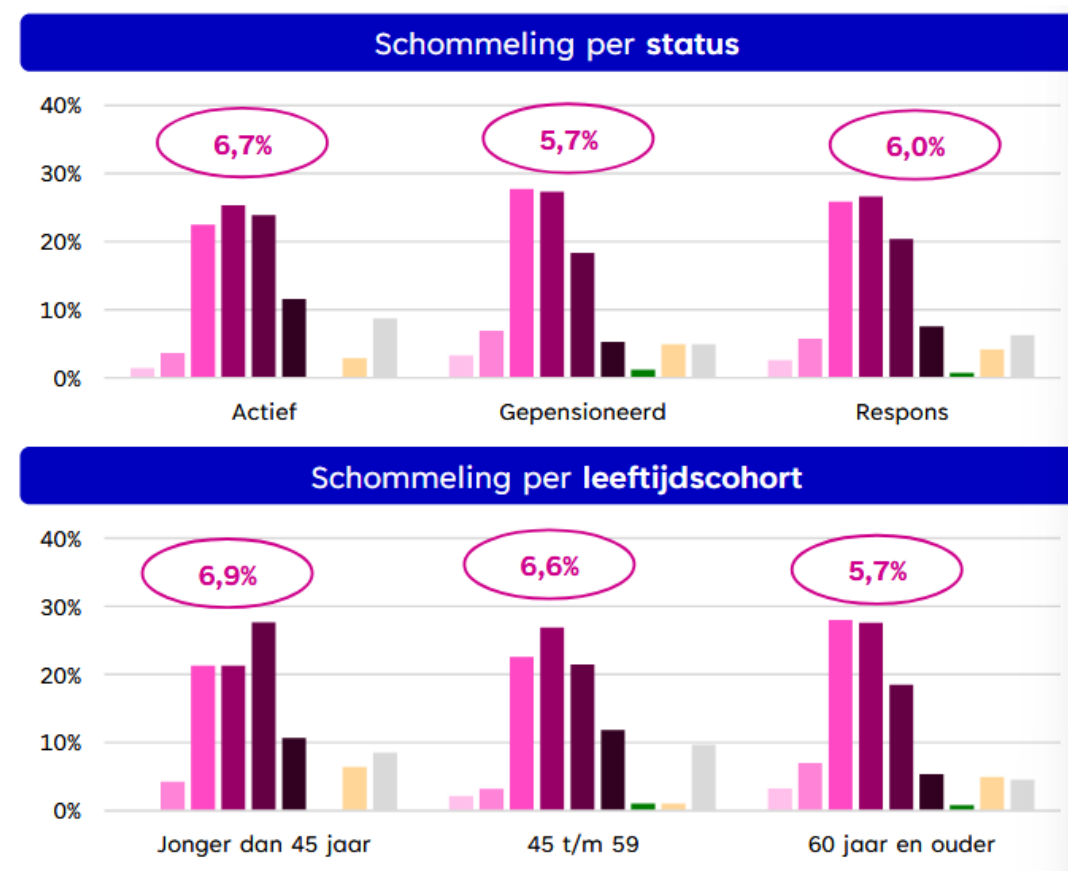
Beroepspensioenfonds
Loodsen

- De respondenten kregen absolute bedragen te zien, die gebaseerd zijn op vaste percentages en het gekozen risicoprofiel in de Pensioenmeter. De respondenten konden kiezen tussen de volgende (vaste percentage) opties:

- Niet meer dan 1%.
- Niet meer dan 2%.
- Niet meer dan 4%.
- Niet meer dan 8%.
- Niet meer dan 10%.
- Meer dan 10%.
- Ik wil dat mijn pensioen altijd vrijwel gelijk is. Let op: uw pensioen kan dan niet mee stijgen met de prijzen.
- Geen voorkeur.
- Weet ik niet / geen mening.

- Deze vraag geeft inzicht in de mate van schommeling in het pensioen die respondenten bereid zijn te aanvaarden.

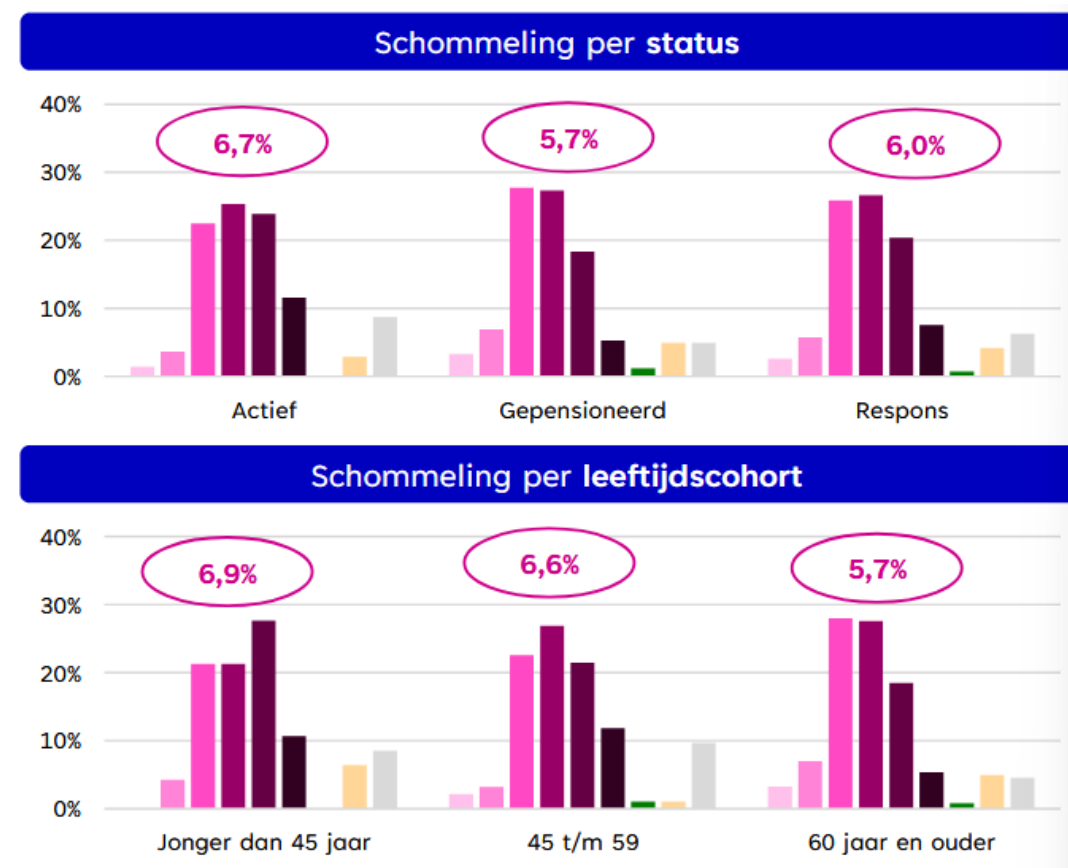
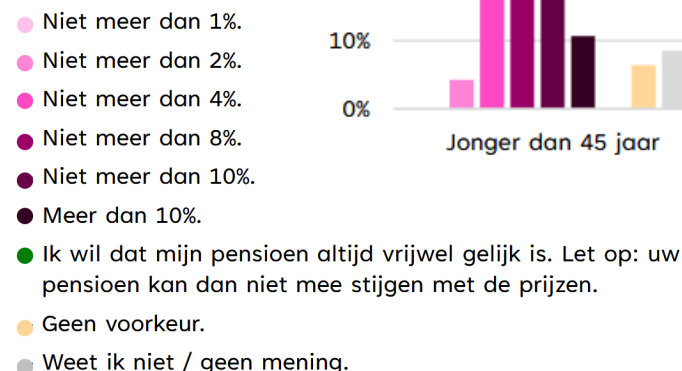

Schommeling: Conclusie

Hoeveel zou uw maandelijkse netto pensioen (met AOW) mogen schommelen?

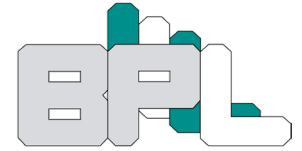
Bedragen getoond afhankelijk van percentage x% over inkomen.

- Op totaalniveau is te zien dat de respondenten gemiddeld zo'n 6,0% schommeling accepteren. Eerder was te zien dat respondenten de voorkeur gaven aan een pensioen dat meer stijgt of daalt (bijvoorbeeld 3%), ten opzichte van een vast pensioen. Dit sluit aan bij de relatief hoge schommeling die respondenten accepteren.
- Actieven accepteren een hogere schommeling.
- Hoe jonger de leeftijdsgroep, hoe meer schommelingen de respondenten accepteren. Deze voorkeur sluit goed aan bij de resultaten van de Pensioenmeter waar jongere respondenten voor een hoger risicoprofiel met meer spreiding kozen.

Koopkracht: Inleiding

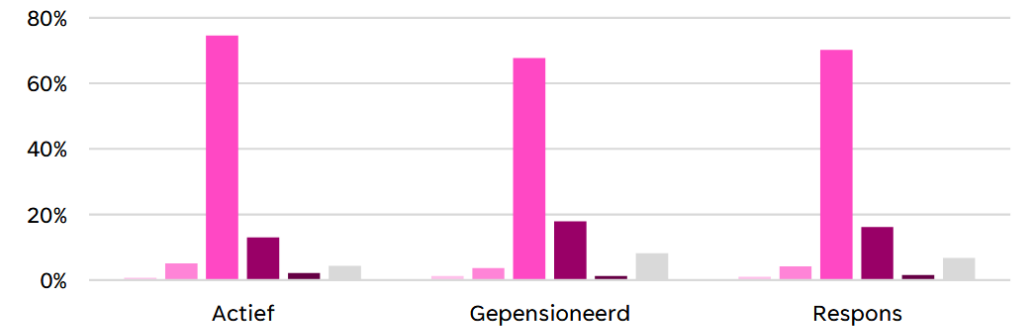
Stel dat de prijzen gemiddeld 2,5% of 3,5% per jaar stijgen. Op basis van uw keuze kunt u naar verwachting 10 jaar nadat u met pensioen bent gegaan, X% of Y% minder/meer kopen met pensioen. Nu u dit leest, wat vindt u dan van uw keuze in de pensioenmeter?

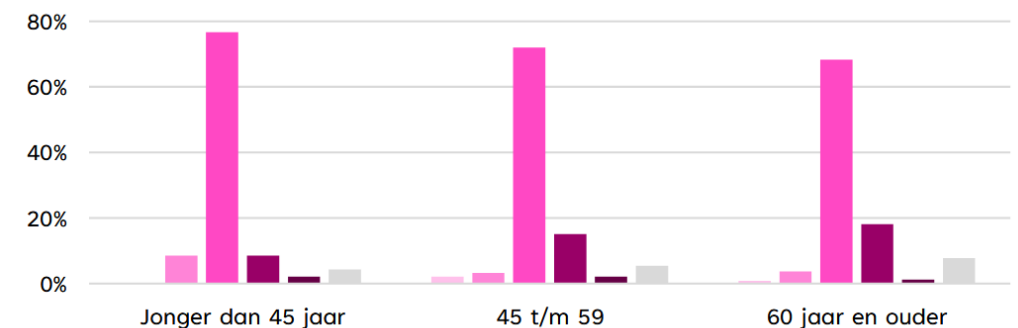
De percentages getoond zijn afhankelijk van de keuze van de deelnemer in de Pensioenmeter

- De gepensioneerden en (gewezen) deelnemers konden kiezen tussen de volgende opties:
 - Ik zou graag minder risico willen nemen, en accepteer dat de vetgedrukte percentages slechter worden.
 - Ik zou graag iets minder risico willen nemen, en accepteer dat de vetgedrukte percentages iets slechter worden.
 - Ik blijf bij de keuze die ik heb gemaakt en ik vind de vetgedrukte percentages passend.
 - Ik zou graag iets meer risico willen nemen om de vetgedrukte percentages iets verbeteren.
 - Ik zou graag meer risico willen nemen om de vetgedrukte percentages te verbeteren.
 - Weet ik niet / geen mening.
- Deze vraag geeft inzicht in de tevredenheid van de deelnemer over het gevolg van de keuze in de Pensioenmeter

Koopkracht per **status**

Koopkracht per **leeftijdscohort**

Koopkracht: Conclusie

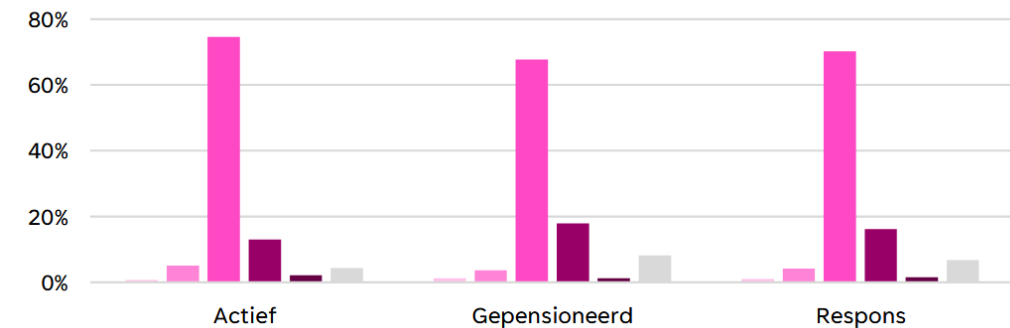
Stel dat de prijzen gemiddeld 2,5% of 3,5% per jaar stijgen. Op basis van uw keuze kunt u naar verwachting 10 jaar nadat u met pensioen bent gegaan, X% of Y% minder/meer kopen met pensioen. Nu u dit leest, wat vindt u dan van uw keuze in de pensioenmeter?

De percentages getoond zijn afhankelijk van de keuze van de deelnemer in de Pensioenmeter

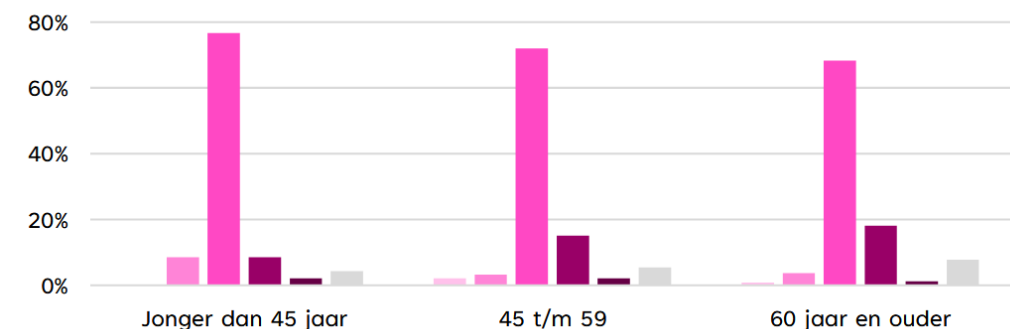
- Op totaalniveau is te zien dat de respondenten meestal bij hun gemaakte keuze blijven (70%). Dat betekent dat de respondenten niet meer (of minder) risico willen nemen om hun koopkracht te verbeteren (of versoberen).
- Van de respondenten geeft 18% aan graag (iets) meer risico te willen nemen.
- De gepensioneerden kiezen vaker voor het nemen van (iets) meer risico (19%) dan actieven (15%).

- Ik zou graag minder risico willen nemen, en accepteer dat de vetgedrukte percentages slechter worden.
- Ik zou graag iets minder risico willen nemen, en accepteer dat de vetgedrukte percentages iets slechter worden.
- Ik blijf bij de keuze die ik heb gemaakt en ik vind de vetgedrukte percentages passend.
- Ik zou graag iets meer risico willen nemen om de vetgedrukte percentages iets verbeteren.
- Ik zou graag meer risico willen nemen om de vetgedrukte percentages te verbeteren.
- Weet ik niet / geen mening.

Koopkracht per status

Koopkracht per leeftijdscohort

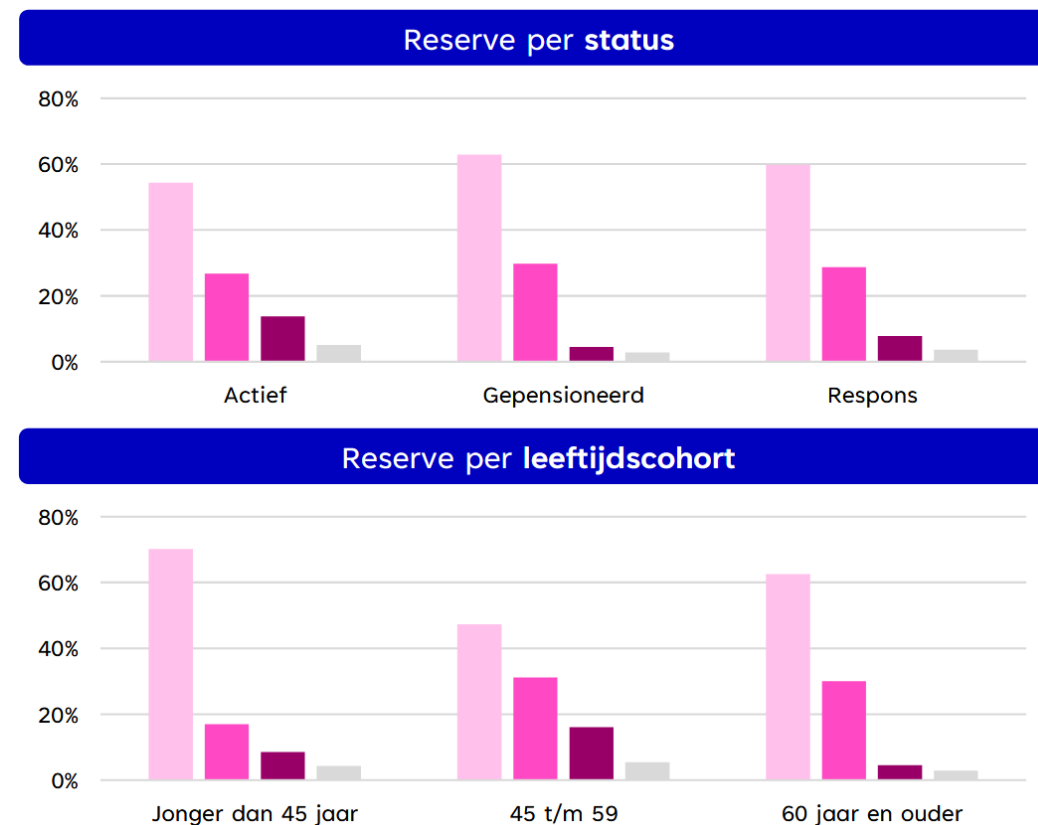

Reserve: Inleiding

BPL houdt een reserve aan, met als doel de pensioenen te beschermen van mensen die met pensioen zijn. Deze reserve zorgt ervoor dat we dalingen van de pensioenen van de gepensioneerden zo veel mogelijk voorkomen. Zo houden we de pensioenen stabiel. Nu u dit leest, verandert dit uw voorkeur voor het risico?

- De gepensioneerden en (gewezen) deelnemers konden kiezen tussen de volgende opties:
 - Dan heb ik nog steeds dezelfde voorkeur over risico.
 - Dan vind ik dat het pensioenfonds iets meer risico mag nemen.
 - Dan vind ik dat het pensioenfonds meer risico mag nemen.
 - Weet ik niet / geen mening.

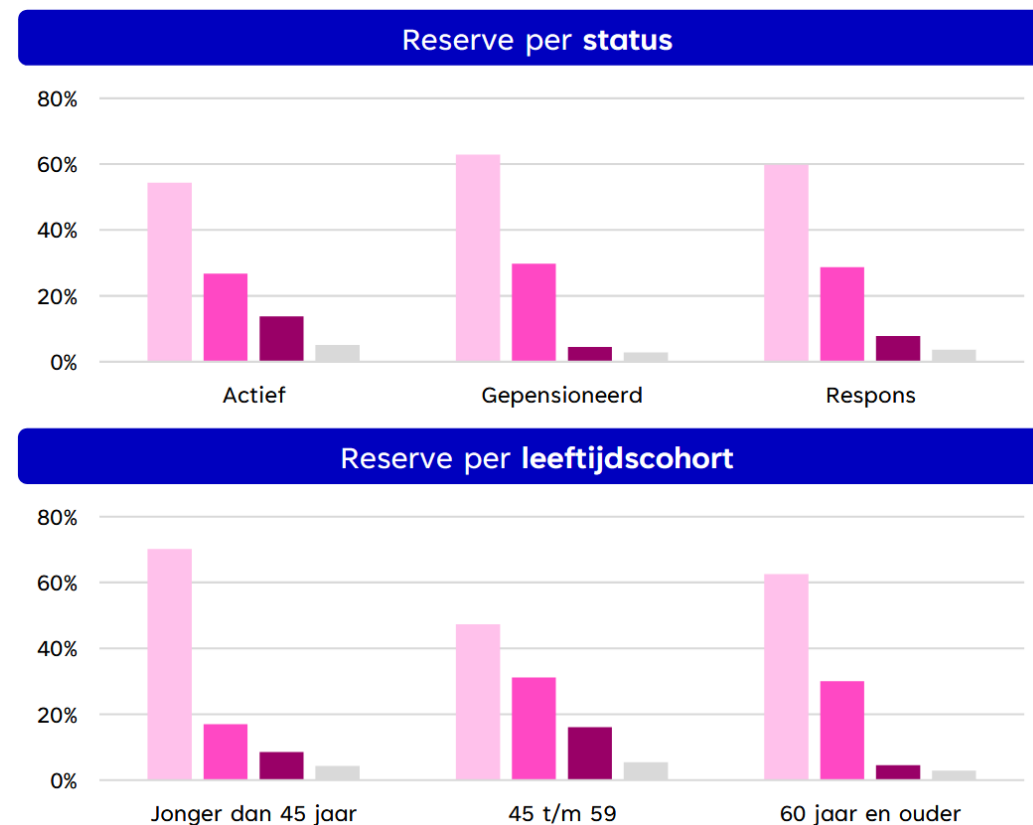

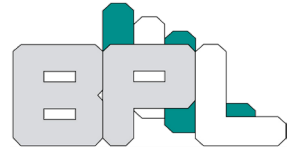
Reserve: Conclusie

BPL houdt een reserve aan, met als doel de pensioenen te beschermen van mensen die met pensioen zijn. Deze reserve zorgt ervoor dat we dalingen van de pensioenen van de gepensioneerden zo veel mogelijk voorkomen. Zo houden we de pensioenen stabiel. Nu u dit leest, verandert dit uw voorkeur voor het risico?

- Op totaalniveau vindt 37% van de respondenten dat het pensioenfonds (iets) meer risico mag nemen. Echter blijft 60% van de respondenten bij hun voorkeurs risico.
 - Respondenten uit de leeftijdsgroep van 45 tot 59 geven het vaakst aan dat het pensioenfonds (iets) meer risico mag nemen (48%)
- De gepensioneerden en (gewezen) deelnemers konden kiezen tussen de volgende opties:
 - Dan heb ik nog steeds dezelfde voorkeur over risico.
 - Dan vind ik dat het pensioenfonds iets meer risico mag nemen.
 - Dan vind ik dat het pensioenfonds meer risico mag nemen.
 - Weet ik niet / geen mening.

5. Beleidsinzicht

Hoog laag: Inleiding

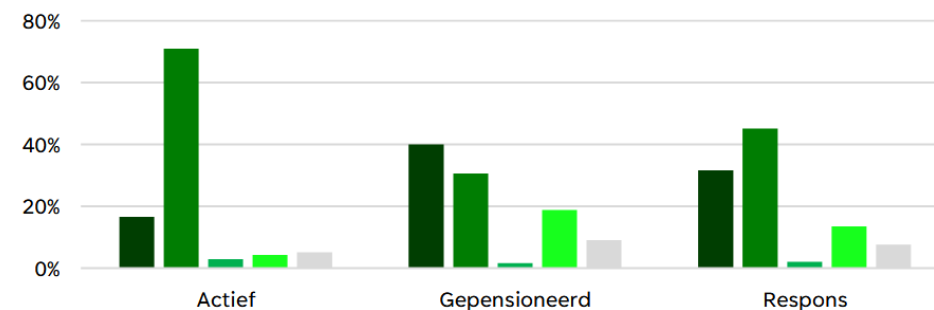
Wat past het beste bij u?

Beroepspensioenfonds
Loodsen

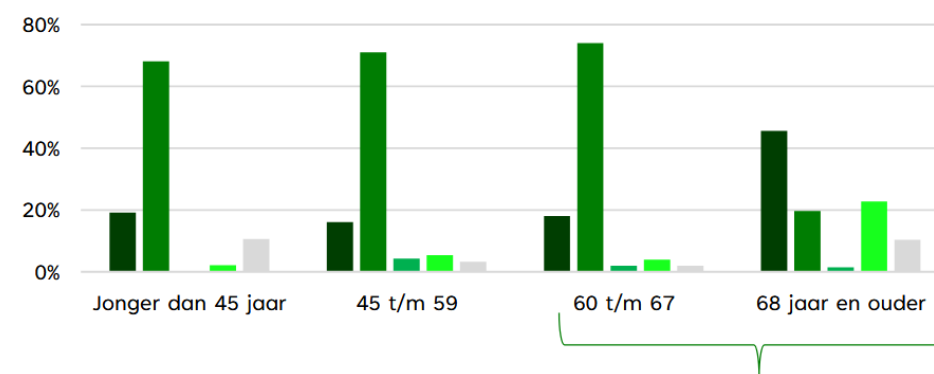

- De gepensioneerden en (gewezen) deelnemers konden kiezen tussen de volgende opties:
 - Ik heb het liefst elk jaar ongeveer hetzelfde pensioen.
 - Ik heb het liefst in de eerste jaren na pensionering een wat hoger pensioen. Ik vind het niet erg als het pensioen in latere jaren dan wat onzekerder is en naar verwachting wat lager zal uitvallen.
 - Ik heb het liefst in de eerste jaren na pensionering een wat lager pensioen. Hierdoor is de kans op een verhoging in latere jaren groter dan de kans op een verlaging.
 - Geen voorkeur.
 - Weet ik niet / geen mening.
- Deze vraag geeft inzicht in het pensioen dat de respondent wenst

Hoog laag per status

Hoog laag per leeftijdscohort

Splitsing tot AOW leeftijd

Hoog laag: Conclusie

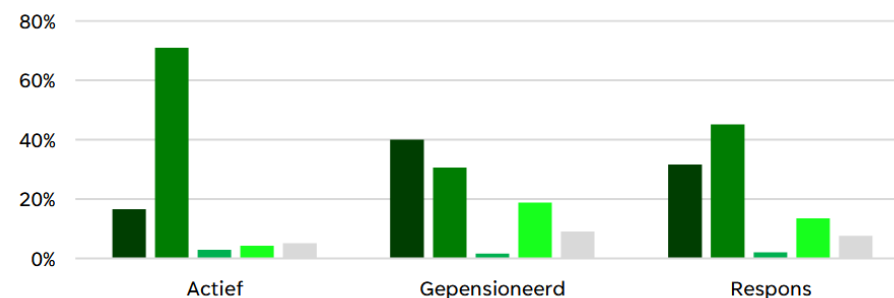
Wat past het beste bij u?

- We zien op totaalniveau een voorkeur (45%) voor een pensioen dat in de eerste jaren wat hoger is.
- Onder actieven geeft 71% de voorkeur aan een pensioen dat in de eerste jaren zo hoog mogelijk is.
- Binnen de gepensioneerden groep is het verschil groot tussen de deelnemers voor de AOW-leeftijd en na de leeftijd. De gepensioneerden voor de AOW-leeftijd, geven vaker aan een hoger pensioen te willen in de eerste jaren. Dit heeft ook te maken dat veel van deze groep nu ook een vorm van hoog/laag pensioen heeft.
- 2% van de respondenten heeft voorkeur voor in de eerste jaren na pensionering een wat lager pensioen.

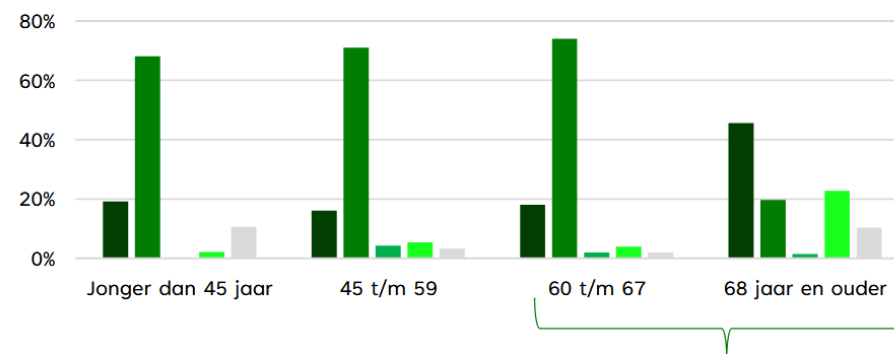
Beroepspensioenfonds
Loodsen

Hoog laag per status

Hoog laag per leeftijdscohort

Splitting tot AOW leeftijd

- Ik heb het liefst elk jaar ongeveer hetzelfde pensioen.
- Ik heb het liefst in de eerste jaren na pensionering een wat hoger pensioen. Ik vind het niet erg als het pensioen in latere jaren dan wat onzekerder is en naar verwachting wat lager zal uitvallen.
- Ik heb het liefst in de eerste jaren na pensionering een wat lager pensioen. Hierdoor is de kans op een verhoging in latere jaren groter dan de kans op een verlaging.
- Geen voorkeur.
- Weet ik niet / geen mening.

Beleid: Inleiding

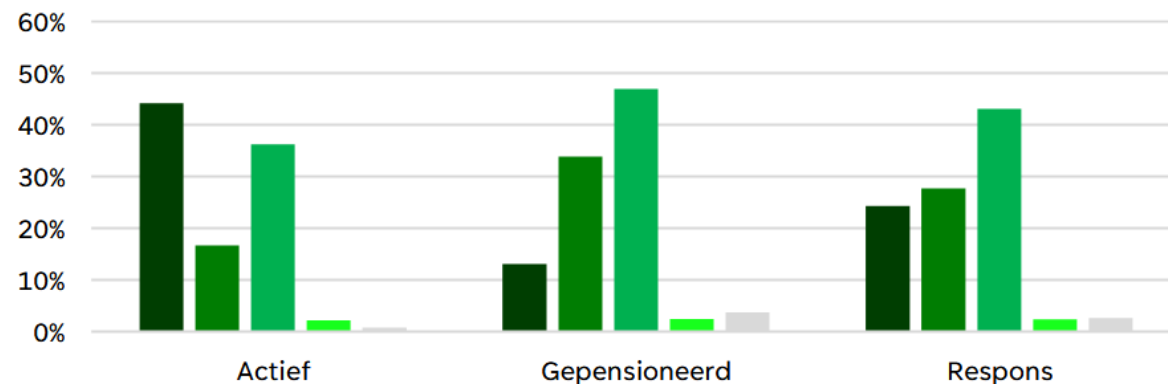
Kies de optie die u het belangrijkste vindt. BPL zou bij het vaststellen van het beleid rekening moeten houden met:

- De gepensioneerden en (gewezen) deelnemers konden kiezen tussen de volgende opties:
 - Kans op een zo hoog mogelijk pensioen.
 - Een pensioen dat van jaar op jaar zo min mogelijk schommelt.
 - Een pensioen dat, als de economie tegenzit, maar beperkt verlaagd kan worden.
 - Geen voorkeur.
 - Weet ik niet / geen mening.
- Deze vraag helpt om het beleid in het nieuwe contract vast te stellen.

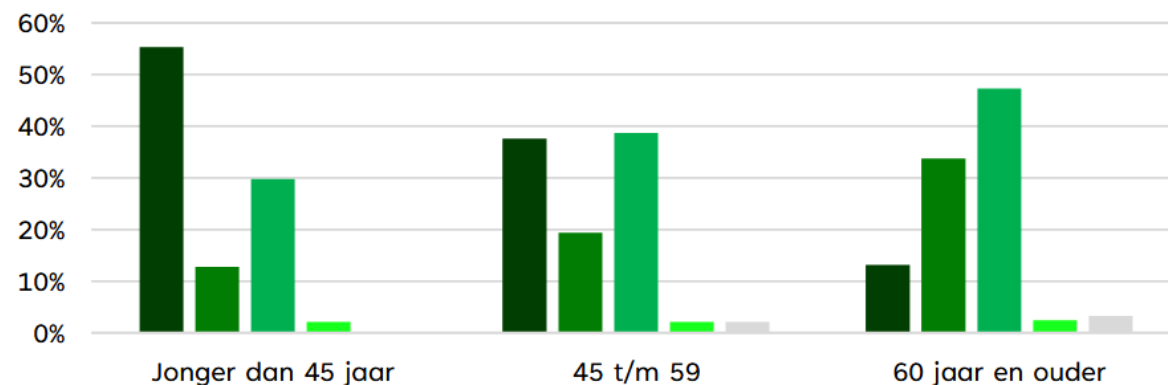
Beroepspensioenfonds
Loodsen

Beleid per **status**

Beleid per **leeftijdscohort**

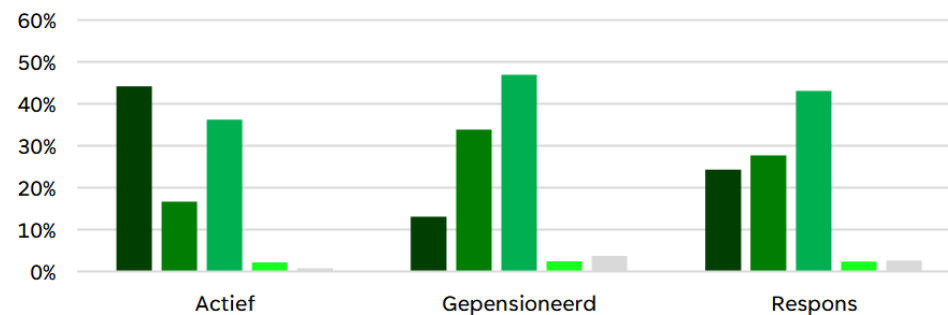

Beleid: Conclusie

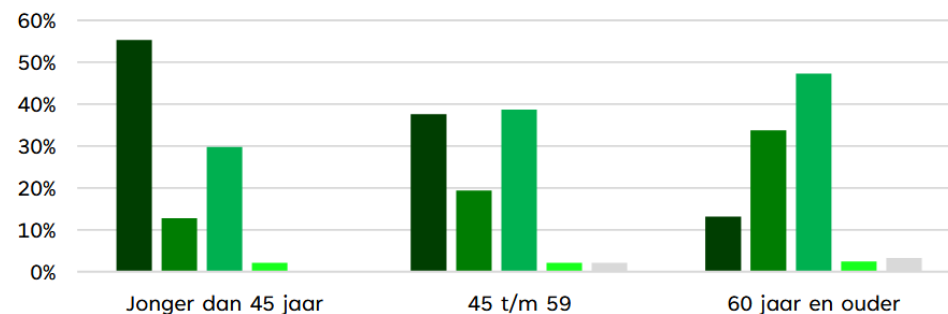
Kies de optie die u het belangrijkste vindt. BPL zou bij het vaststellen van het beleid rekening moeten houden met:

- Op totaalniveau gaat de voorkeur uit naar een pensioen dat maar beperkt verlaagd kan worden. 43% van de respondenten heeft voor deze optie gekozen.
- De voorkeur voor een zo hoog mogelijk pensioen neemt af met de leeftijd. Van de jongste respondenten kiest 55% hiervoor, tegenover 38% in de groep 45–59 jaar en slechts 13% in de groep van 60 jaar en ouder.
- Eerder gaven de respondenten bij de variabiliteitsvraag een duidelijke voorkeur aan voor een pensioen dat kan veranderen, ten opzichte van een vast pensioen. Bij deze vraag lag de focus echter meer op het laten meestijgen van het pensioen met de prijzen, in plaats van het niet meestijgen.
- Behoud van koopkracht is daarbij een belangrijke factor voor met name de gepensioneerde respondenten, maar dat wel met een beperkt risico op verlagingen.

Beleid per **status**

Beleid per **leeftijdscohort**

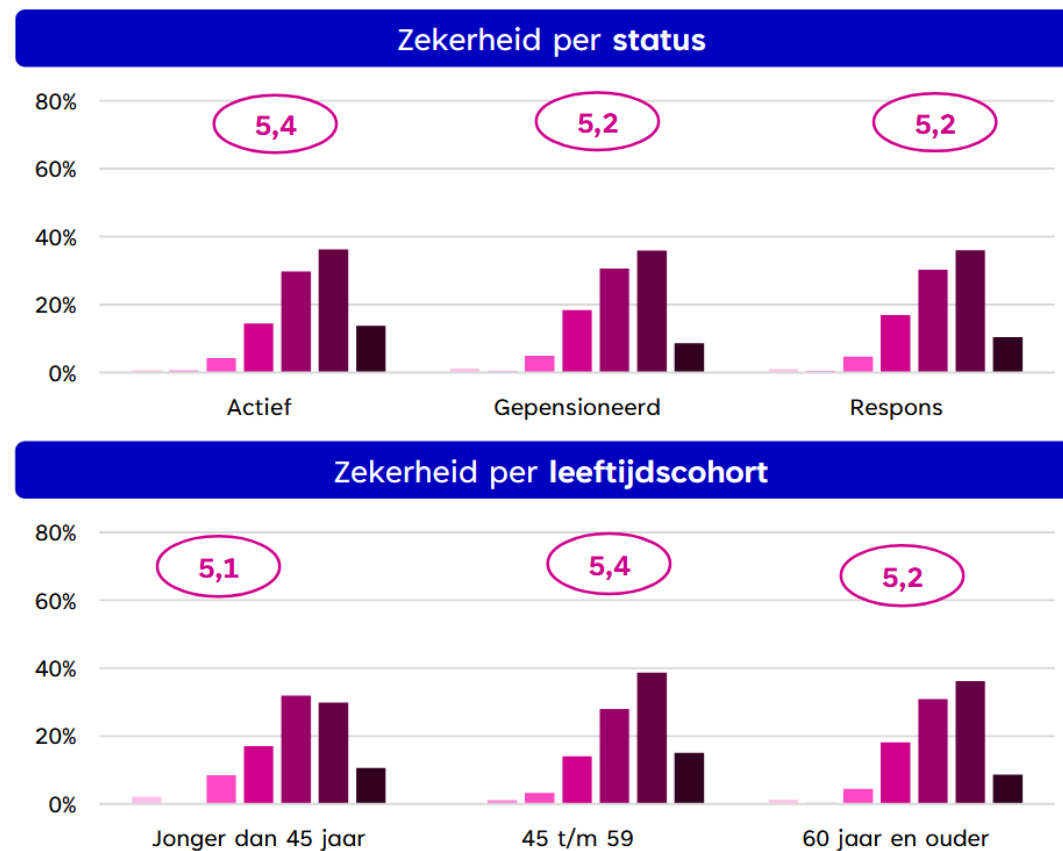
- Kans op een zo hoog mogelijk pensioen.
- Een pensioen dat van jaar op jaar zo min mogelijk schommelt.
- Een pensioen dat, als de economie tegenzit, maar beperkt verlaagd kan worden.
- Geen voorkeur.
- Weet ik niet / geen mening.

6. Zekerheid uitkomsten

Zekerheid uitkomsten

Hoe zeker of onzeker bent u over de antwoorden die u heeft gegeven?

- De gepensioneerden en (gewezen) respondenten konden kiezen tussen een cijfer van 1 (Heel onzeker) en 7 (Heel zeker).
- Deze vraag geeft inzicht in hoe zeker de gepensioneerden en (gewezen) respondenten over hun antwoorden zijn.
- Op totaalniveau is de gemiddelde score 5,2. Van alle respondenten heeft 77% een score van 5 of hoger gegeven. Deze respondenten zien wij als een groep die de enquête duidelijk vond.
- Tussen de leeftijdscohorten en inkomenscohorten zien we beperkte verschillen.
- 6% van de respondenten heeft voor opties 1, 2 en 3 gekozen

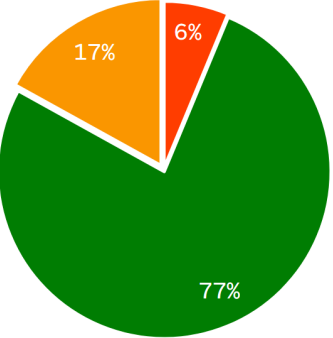
Begrip vragenlijst

Toetsing op verschillen

Beroepspensioenfonds
Loodsen

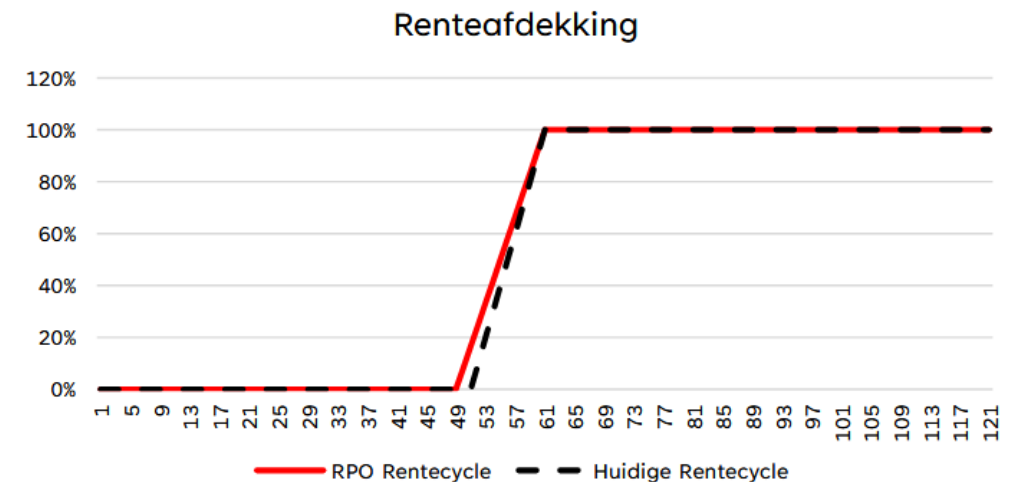
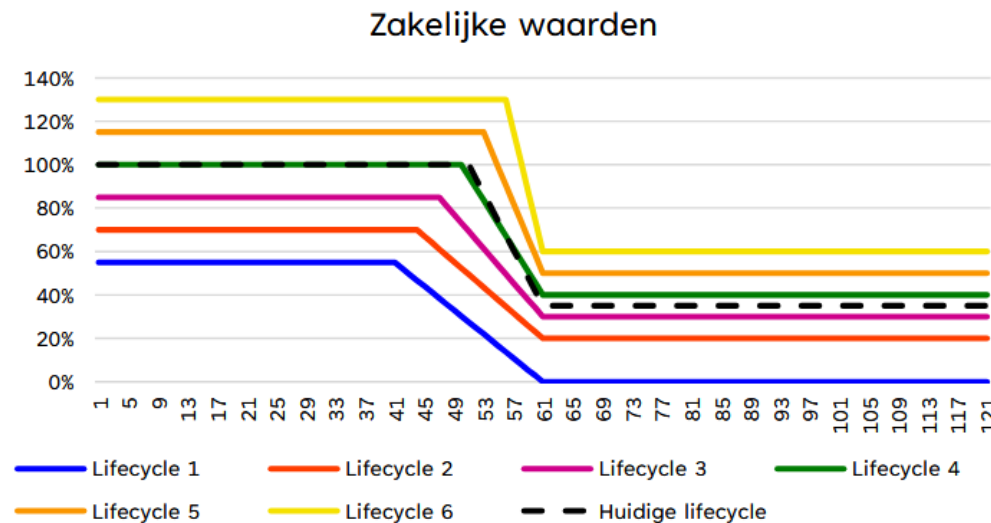
- Wij hebben de uitkomsten van de respondenten die onzeker waren over hun antwoorden inzichtelijk gemaakt. Wij zien de opties 1 t/m 3 als “onzekere” uitkomsten. In totaal behoren 25 respondenten tot deze groep. Door middel van een t-toets wordt getoetst of de “onzekere” uitkomsten statistisch verschillend zijn van de “zekere” uitkomsten*. Er is wel alleen een statistisch verschil gevonden voor de Pensioenmeter.

Verdeling zekerheid uitkomsten		Zeker(1-3)	Zeker(5-7)	Opmerking
 ■ Onzeker (< 4) ■ Zeker (> 4) ■ Niet zeker, niet onzeker	Aantallen	24	294	Ruime meerderheid (76%) is zeker van zijn/haar uitkomsten.
	Gemiddelde Invultijd	20 minuten	17 minuten	Er is geen statistisch aantoonbaar bewijs om aan te nemen dat respondenten die onzeker zijn over hun antwoorden gemiddeld een hogere invultijd hebben.
	Gemiddelde leeftijd	66	64	Er is geen statistisch aantoonbaar verschil in leeftijd.
	Persoonlijke situatie (% gehuwd/samenwonend)	71%	85%	Er is geen statistisch aantoonbaar verschil in persoonlijke situatie.
	Afhankelijkheid pensioen	Onafhankelijk	Onafhankelijk	Er is geen statistisch aantoonbaar verschil in afhankelijk pensioen.
	Risico Pensioenmeter	3,42	3,98	Er is wel statistisch verschil in de risicoprefentie uit de pensioenmeter.

*) Onder “zekere” uitkomsten vallen de respondenten die antwoordopties 5 t/m 7 hebben gekozen.

7. Lifecycles en relatieve risicoaversie

Lifecycles

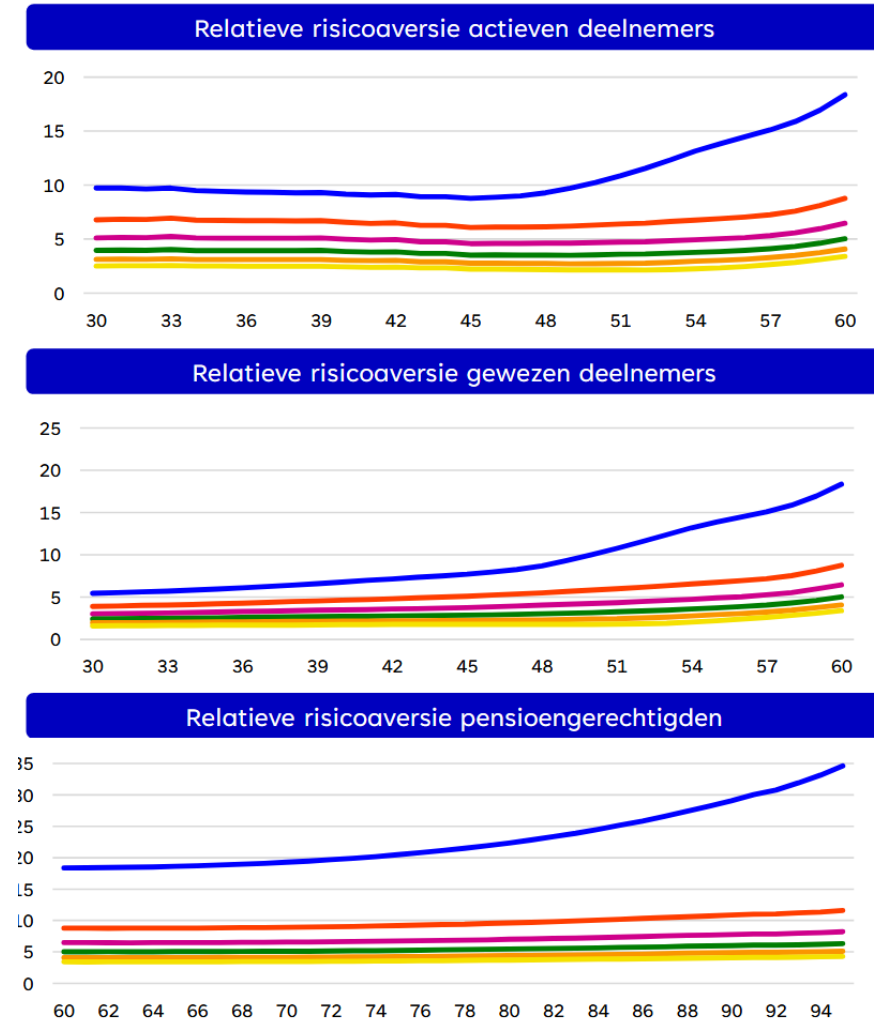

Voor de Pensioenmeter gebruikt Sprenkels zes verschillende risicoprofielen. Elk van deze risicoprofielen bestaat uit een lifecycle voor het percentage in zakelijke waarden. In dit RPO is gekozen om de renteafdekking voor alle schuifstanden hetzelfde te houden. De lifecycles voldoen aan de wettelijke voorschriften van het risicopreferentieonderzoek. Met de voorgestelde lifecycles krijgt de deelnemer een ruime keuze aan risicoprofielen waarmee wordt voldaan aan de richtlijnen van de AFM.

Relatieve risicoaversie

- Het besluit toekomst pensioenen en de daarop gebaseerde leidraad van de AFM schrijven voor dat ten minste de mate van relatieve risicoaversie moet worden afgeleid uit het onderzoek.
- De relatieve risicoaversie wordt uitgedrukt als een getal en beschrijft de mate waarin deelnemers bereid zijn om extra risico te lopen in ruil voor een hogere uitkering.
- In de door Sprenkels gehanteerde methodiek wordt uitgegaan van de zogenaamde CRRA-nutsfunctie, waarbij het nut gemeten wordt over de gemiddelde reële uitkeringen die volgen uit de keuze voor een lifecycle.
- Bij de vertaling van het risicopreferentieonderzoek naar beleid en de vaststelling van de risicomaatstaven, wordt door Sprenkels geen gebruik gemaakt van de relatieve risicoaversie. Het gebruikmaken van de relatieve risicoaversie is niet door de AFM voorgeschreven

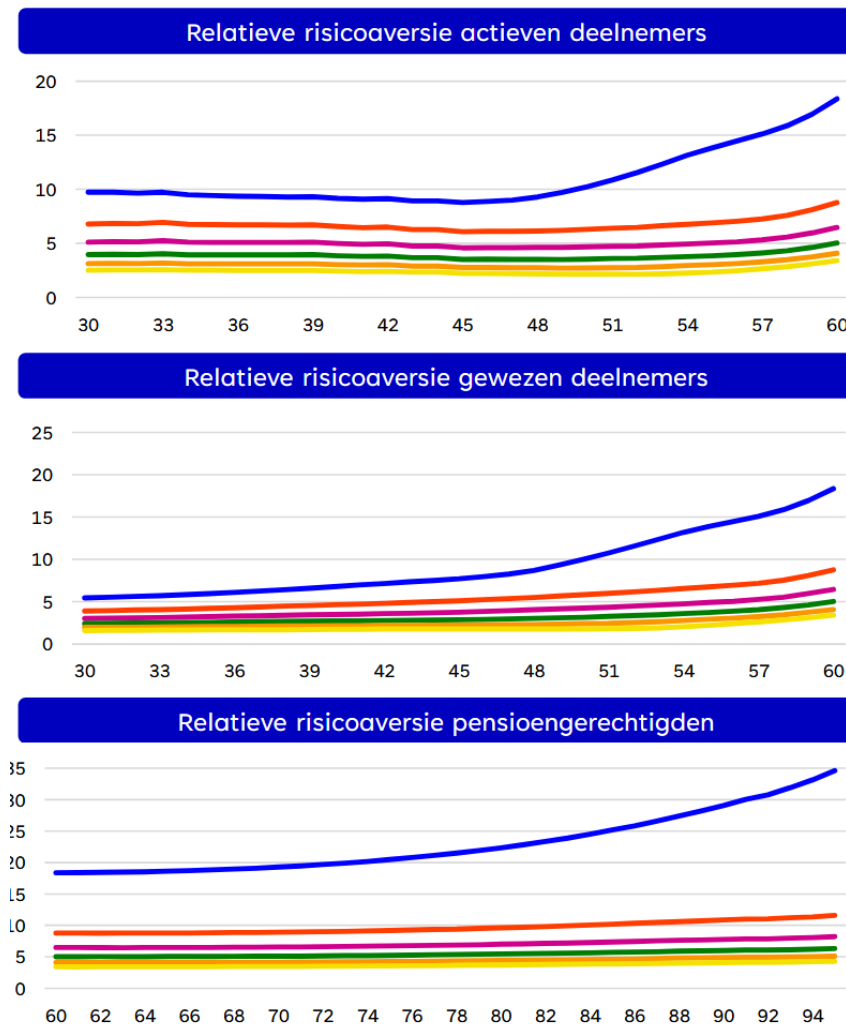
— Risico 1
— Risico 2
— Risico 3
— Risico 4
— Risico 5
— Risico 6

Relatieve risicoaversie

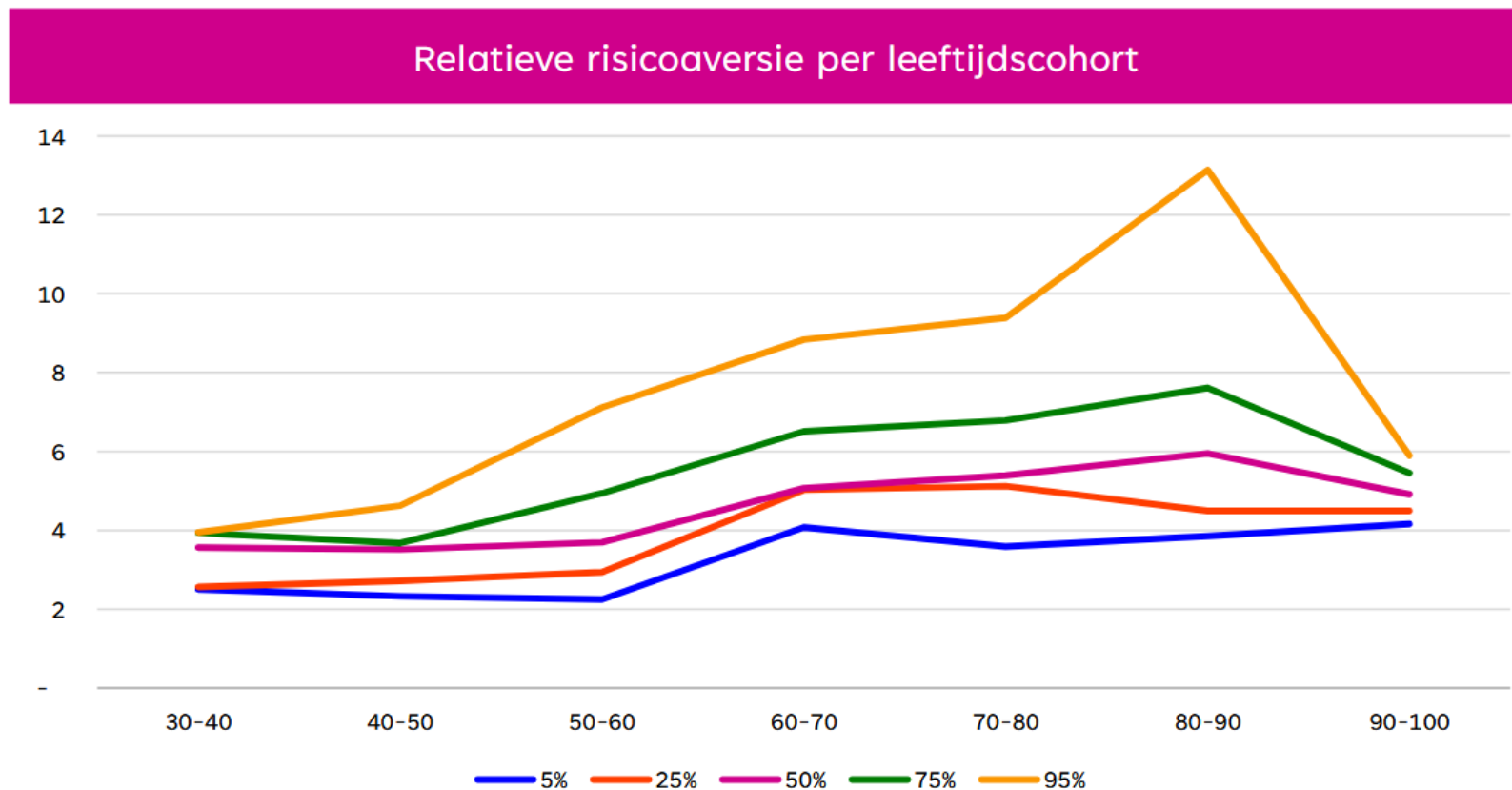
- Volgens de richtlijn van de AFM moet de relatieve risicoaversie onder andere worden gebruikt om te borgen dat de uitvraag voldoende bereik en precisie heeft. Hiermee wordt bedoeld dat deelnemers voldoende keuzeopties hebben bij de kwantitatieve vragen in het risicopreferentieonderzoek.
- Als de relatieve risicoaversies voor de zes voorgestelde lifecycles te weinig spreiding laten zien, kan mogelijk worden geconcludeerd dat het onderzoek onvoldoende bereik heeft.
- De relatieve risicoaversies, behorende bij de voorgestelde lifecycles, zijn hiernaast weergegeven. In de praktijk zien we dat de relatieve risicoaversie voor ander risicopreferentieonderzoeken tussen de 2 en de 20 ligt voor jongere deelnemers en tussen de 4 en de 40 voor oudere deelnemers. De voorgestelde lifecycles laten een goede spreiding tussen de relatieve risicoaversie zien.

— Risico 1
— Risico 2
— Risico 3
— Risico 4
— Risico 5
— Risico 6

Relatieve risicoaversie

- In onderstaande grafiek wordt de relatieve risicoaversie op basis van de door deelnemers gekozen lifecycles getoond voor verschillende percentielen

De figuur geeft per leeftijdscohort percentielen weer van de relatieve risicoaversie. Door de beperkte respons in cohorten zijn soms uitschieters te zien.